

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

ปริญญา

บริหารธุรกิจ

สาขา

บริหารธุรกิจ

คณะ

เรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร

Quality of Life of Peddlers and Stalls in Bangkok Area

นามผู้วิจัย นางสาวนวลลักษณ์ ประภัสสรกุล

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ทองฟู ศิริวงศ์, M.S.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์อำนาจ ชีระวนิช, M.S.)

ประธานสาขาวิชา

(อาจารย์สุนรัตน์ ชื่นพุด, พบ.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

คุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร

Quality of Life of Peddlers and Stalls in Bangkok Area

โดย

นางสาวนวลลักษณ์ ประภัสสรกุล

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

พ.ศ. 2554

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นวลลักษณ์ ประภัสสรกุล 2554: คุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยใน
เขตกรุงเทพมหานคร ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ
คณะบริหารธุรกิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ทองฟู ศิริวงศ์,
M.S. 114 หน้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพ
ชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับ
คุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางด้าน
ประชากรศาสตร์แตกต่างกัน 3) เพื่อศึกษาลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และ
แผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร 4) เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่
และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางบุคลิกภาพต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขต
กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, การเปรียบเทียบ
ค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่า t-test, การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดย
วิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ 0.05

ผลการวิจัยเบื้องต้นพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สมรสแล้ว มีอายุ 41-
50 ปี มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ไม่มีบุตรจำนวน 149 คน ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผง
ลอยในเขตกรุงเทพมหานคร มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย
และคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง คุณภาพชีวิตด้านสังคมและคุณภาพชีวิตด้าน
สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง บุคลิกภาพของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขต
กรุงเทพมหานครเป็นแบบแสดงตัว 245 คน และเป็นแบบเก็บตัว 155 คน และผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ
แสดงตัวจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวม คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สูงกว่าผู้
ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Nuanluk Prapassornkul 2011: Quality of Life of Peddlers and Stalls in Bangkok Area.
Master of Business Administration, Major Field: Business Administration, Faculty of
Business Administration. Thesis Advisor: Associate Professor Tongfu Siriwong, M.S.
114 pages.

The present study is a survey research aiming 1) To study the level quality of life of peddlers and stalls in Bangkok area. 2) To study the level quality of life of peddlers and stalls in Bangkok area which have different demographic characteristics. 3) To study the personality of peddlers and stalls in Bangkok area. 4) To study the level quality of life of peddlers and stalls in Bangkok area which have different personality characteristics .

The sample size was 400 samples with a set of questionnaires as a data collection instrument. The method of analysis is finding percentage, mean, standard deviation and comparing mean by using the t-test and one way ANOVA to analyze the deviation of each pair. The Scheffe method to analyze the differentiation to each pair with the significant statistical error at 0.05

The research result showed that most of peddler and stalls were female, married, age 41-50 year old, with the income range from 5,001 – 10,000 THB/month, and childless .The overall level of quality of life is medium, physically and mentally quality of life are relatively high level, level of social and environmental quality of life are medium. Personality of peddler and stalls are extrovert personality 245 people and introvert personality 155 people. Extrovert personality to have higher overall level of quality of life , level of physically, mentally, social and environmental quality of life than introvert personality.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งของ รองศาสตราจารย์ทองฟู ศิริวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้กรุณาให้การปรึกษาคำแนะนำตลอดจนให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งในการตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆมาโดยตลอด อีกทั้งยังขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์อำนาจ ชีระวนิชอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำเพิ่มเติมทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

พร้อมกันนี้ขอกราบขอบพระคุณรศ. ปณัฏดา อินทร์พรหม ที่ได้กรุณาให้เกียรติในการรับเป็นประธานในการสอบวิทยานิพนธ์ตลอดจนคำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆที่ล้วนเป็นประโยชน์ต่อการทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณคุณสุวรรณ ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์สำหรับการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานครทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ และมีส่วนให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และขอขอบคุณบุคลากรและเจ้าหน้าที่คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกท่าน ที่สนับสนุนในทุกๆด้านตลอดจนคอยห่วงใยและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยมาโดยตลอด รวมทั้งขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องอื่นๆอีกหลายท่านที่ไม่อาจเอ่ยนามได้ครบถ้วนที่คอยเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดีตลอดมา

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบุพการี ที่ให้การสนับสนุนและให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมาและหากว่ามีข้อผิดพลาดประการใดอันเกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับและขออภัยอย่างสูงในความผิดพลาดนั้น

นวลลักษณ์ ประภัตรกุล

สิงหาคม 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับ	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	5
ความหมายของคุณภาพชีวิตและองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต	18
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ	41
กรอบแนวคิดงานวิจัย	47
สมมติฐานการวิจัย	47
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	54
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ขาย	
สินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย	55
ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบ	
หาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร	57
ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้า	
แบบหาบเร่และแผงลอยตามลักษณะด้านประชากรศาสตร์	63
ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมทางบุคลิกภาพของผู้ขาย	
สินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร	79
ส่วนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบ	
หาบเร่และแผงลอยตามลักษณะทางบุคลิกภาพ	79
ข้อวิจารณ์	80
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	85
สรุปผลการวิจัย	85
ข้อเสนอแนะ	88
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	90
ภาคผนวก	102
ภาคผนวก ก แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	103
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	111
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	114

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การย้ายถิ่นฐานของประชากรเข้ามาในเขตกรุงเทพมหานคร	2
2	สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต	21
3	ความแตกต่างลักษณะของบุคลิกภาพแบบแสดงออกและแบบเก็บตัว	28
4	สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแสดงออกที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการปฏิบัติงาน	46
5	จำนวนและร้อยละของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย จำแนกตามข้อมูลทั่วไป	55
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตรายด้านของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร	57
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร	58
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร	60
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร	61
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ	63
12	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพสมรส	64
13	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพสมรสเป็นรายคู่	65
14	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพสมรสเป็นรายคู่	66
15	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ	67
16	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุเป็นรายคู่	68
17	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุเป็นรายคู่	69
18	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุเป็นรายคู่	70

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	71
20	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน เป็นรายคู่	72
21	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน เป็นรายคู่	73
22	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน เป็นรายคู่	74
23	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน เป็นรายคู่	75
24	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน เป็นรายคู่	76
25	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามจำนวนบุตร	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามจำนวนบุตรเป็นรายคู่	78
27	จำนวนและร้อยละของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยจำแนกตามพฤติกรรมทางบุคลิกภาพของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร	79
28	การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยจำแนกตามลักษณะทางบุคลิกภาพ	79
ตารางผนวกที่		
1	แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	112

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

มนุษย์ทุกเพศเผ่าพันธุ์ในโลกเมื่อเกิดมาแล้วย่อมล้วนประสงค์การมีชีวิตที่เป็นสุขแต่การมีชีวิตที่เป็นสุขนั้นควรประกอบด้วยปัจจัยใดบ้างหลายคนนึกถึงสิ่งหรือเหตุการณ์แวดล้อมใกล้ตัว และมีไม่น้อยที่นึกถึงสิ่งที่ไกลออกไปกว่านั้น หลายคนยังนึกไม่ถึงว่าแต่ละส่วนแต่ละสิ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างยากที่จะแยกคือคิดแยกส่วนมากกว่ารวมส่วน เพราะประสบการณ์ในชีวิตของแต่ละคนมักคุ้นเคยกับเหตุการณ์ที่ละอย่างเมื่อคิดให้ลึกซึ้งแล้วก็จะเข้าใจได้ไม่ยากว่าทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตในโลก ล้วนสัมพันธ์กันเป็นวัฏจักรและหมุนเวียนกันไปเช่นนั้นตลอดกาลธรรมชาติก็ยังคงหมุนเวียนอยู่เสมอ(สิทธิศักดิ์ มินวงษ์, 2548)

ชีวิตที่เป็นสุขควรประกอบด้วยปัจจัยใดบ้าง คำตอบน่าจะมีหลากหลายและแน่นอนที่ จะต้องผสมผสานกลมกลืนกันไปเช่น การมีสุขภาพจิตดี แจ่มใสเบิกบาน ระวังความอยาก ควบคุมอารมณ์ต่าง ๆ ได้ ไม่มีทุกข์หรือมีแต่ก็ไม่มากจนเกินแก้ไข มีเพื่อนฝูง ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมทั้งผู้คนและธรรมชาติได้ตามสมควร มีรายได้ที่เลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้พอเพียงอย่างยั่งยืน ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเป็นสุข มีที่อยู่อาศัย มีที่ทำกินมีอาชีพและรายได้ตามสมควร มีความเสมอภาค ได้รับโอกาสเท่าเทียมกันมีเสรีภาพ มีการศึกษา มีสภาพแวดล้อมที่ดี มีคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างเป็นสุข ฯลฯ (สุวัฒน์และคณะ, 2540)

ทุกวันนี้ มีการขยายตัวของเศรษฐกิจที่ค่อนข้างรวดเร็ว สังคมในเมืองมีการเติบโตเร็วขึ้น มีความเจริญมากกว่าสังคมชนบท จึงส่งผลให้ประชาชนมีการอพยพเข้ามาอยู่ในตัวเมือง เพื่อมาหาความเจริญ มาหางานทำ บ้างก็มาทำอาชีพรับจ้าง บ้างก็มาหาทำเลขาของตามสถานที่ต่างๆ(อารี คุรุสาทวงศ์, 2533)

ตารางที่ 1 การย้ายถิ่นฐานของประชากรเข้ามาในเขตกรุงเทพมหานคร

ปีพุทธศักราช	จำนวนประชากรที่ย้ายเข้ามาในเขตกรุงเทพมหานคร(คน)
2552	66,717
2551	44,929
2550	60,363
2549	93,241
2548	93,378
2547	267,893

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร(2552)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการทำการศึกษเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้ค้าสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ซึ่งมีหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต แต่ในการศึกษครั้งนี้ จะทำการศึกษเกี่ยวกับ ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตและบุคลิกภาพที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิต ซึ่งบุคลิกภาพนั้น เป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีผลต่อคุณภาพชีวิต เนื่องจากว่า บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล เป็นการแสดงถึงลักษณะและคุณภาพของบุคคล มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้สามารถจำแนกและทำนายพฤติกรรมได้ ซึ่งตามธรรมชาติ ความสุขและความสำเร็จในงานหนึ่งๆ ขึ้นอยู่กับลักษณะและคุณสมบัติของบุคคลนั้นที่มีอยู่ เช่น บางคนที่มีโลกส่วนตัวสูง ชอบเก็บตัวเงียบอยู่คนเดียว ไม่ค่อยสูงส่งกับใคร บุคคลพวกนี้ มักจะรู้สึกว่าย่ำแย่มีปัญหา ซึ่งจะก่อให้เกิดความเครียด ความกังวล ส่งผลต่อความสุขหรือคุณภาพชีวิตได้ (สถิต วงษ์สวรรค์, 2540)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาถึงชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทราบถึงประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์แตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขต กรุงเทพมหานคร

4. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขต กรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางบุคลิกภาพต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาคูณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขต กรุงเทพมหานคร มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ทำการวิจัยเฉพาะพ่อค้าแม่ค้าที่ทำ การขายสินค้าตามแผงลอยและหาบเร่ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

2. ขอบเขตด้านเนื้อหาการทำการวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้ขาย สินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขต กรุงเทพมหานคร โดยมีเนื้อหาครอบคลุมคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน คือ

- 2.1 คุณภาพชีวิตด้านสังคม
- 2.2 คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย
- 2.3 คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ
- 2.4 คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม

ประโยชน์ที่ได้รับ

เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย แนวทางในการแก้ไขหรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยสำหรับองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ชน กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน เป็นต้น ส่งผลให้ประชาชนเหล่านั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

นิยามศัพท์

คุณภาพชีวิต หมายถึง ชีวิตที่มีคุณภาพ คือ ชีวิตที่ไม่เป็นภาระและไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคม เป็นชีวิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความคิดและความสามารถที่จะดำรงสถานภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและค่านิยมของสังคม

แผงลอย หมายถึง ที่ที่จัดไว้ในถนนสาธารณะหรือที่สาธารณะ รวมตลอดถึง อาคาร แคร่ แท่น โต๊ะ แผง เสื่อ พื้นดิน เรือ หรือ แพ สำหรับขายอาหาร น้ำแข็ง หรือสิ่งของอย่างอื่น

หาบเร่ หมายถึง ผู้ที่หาบของไปเร่ขาย

บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ประจำตัวของแต่ละบุคคล หมายถึงไปถึงความสามารถ อารมณ์และประสบการณ์ต่างๆ ที่ทำให้บุคคลนั้นเป็นอยู่ในลักษณะที่เราพบเห็นในปัจจุบัน

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

บทนี้ประกอบด้วยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่างๆ ซึ่งในกรศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อทราบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยโดยนำเสนอเรียงลำดับดังนี้

1. ความหมายของคุณภาพชีวิตและองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต
3. แนวคิดและทฤษฎีของบุคลิกภาพ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

ความหมายของคุณภาพชีวิตและองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

ความหมายของคุณภาพชีวิต

การมีชีวิตที่มีคุณภาพ เป็นชีวิตที่สามารถสนองตอบความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสภาพอยู่ในกรอบและระเบียบแบบแผน วัฒนธรรมที่อิงตามมาตรฐานที่ยอมรับของสังคม พร้อมทั้งสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับสังคมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อที่จะตอบสนองต่อสิ่งใหม่ๆ ได้เป็นอย่างดี ได้มีผู้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตไว้หลายความหมาย ดังเช่น

ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2527) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตเป็นการคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับปริมาณ และคุณภาพของความต้องการพื้นฐานทั้งด้านร่างกาย สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเกี่ยวข้องทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม จิตวิทยา และสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตทั้งที่เป็นธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้นมา

กุหลาบ รัตนสังขธรรม (2535) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตไว้อย่างกว้างขวางละเอียดและครอบคลุม ดังนี้

คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของบุคคลทางด้านร่างกาย อารมณ์สังคม ความคิด และจิตใจ ซึ่งรวมเอาทุกด้านของชีวิตไว้ทั้งหมดซึ่งบุคคลสามารถดำรงอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยสามารถแสดงมิติต่างๆของคุณภาพชีวิตไว้ดังนี้

คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย หมายถึง อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย สุขภาพอนามัย พลังงาน การออมทรัพย์ สิ่งอำนวยความสะดวกในครอบครัวและในชุมชนประกอบอาชีพ

คุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ หมายถึง การพักผ่อนหย่อนใจที่มีคุณภาพประโยชน์ ความนิยมชมชอบในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ความสัมพันธ์ที่อบอุ่นในครอบครัวและชุมชน ความรัก และความเป็นเจ้าของที่มีต่อหมู่คณะ

คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อและเป็นระเบียบ ปราศจากมลภาวะในดิน น้ำ อากาศ และเสียง มีทรัพยากรที่จำเป็นแก่การดำรงชีพและการคมนาคมที่สะดวก

คุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม หมายถึง โอกาสในการศึกษา การประกอบอาชีพที่เท่าเทียมกัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ ความปลอดภัยในร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สิน การปกครองที่ให้สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค ความเป็นธรรมด้านรายได้และทางสังคม ความร่วมมือร่วมใจในชุมชน ความเป็นระเบียบวินัย มีความเห็นอกเห็นใจกันและมีค่านิยมที่สอดคล้องกับหลักธรรมของศาสนา

คุณภาพชีวิตด้านความคิด หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก ชีวิต และชุมชน การศึกษาวิชาอาชีพ ความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆของตัวเอง ครอบครัวและชุมชนการเป็นที่ยอมรับของชุมชน การสร้างความสำเร็จด้วยตนเอง การยอมรับตนเอง และการมีเป้าหมายในชีวิตที่เหมาะสม

คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ หมายถึง การมีคุณธรรมในส่วนตัวและสังคม เช่น ความซื่อสัตย์ สุจริต เมตตา กรุณา ช่วยเหลือเกื้อกูล กตัญญู กตเวที ความจงรักภักดีต่อชาติ ความศรัทธาในศาสนา ความเสียสละ และการละเว้นจากอบายมุข

พัฒน์ สุจ้านงค์ (2539) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ระดับความเป็นอยู่ของคนในช่วงเวลาหนึ่งๆ องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตเกี่ยวข้องกับทั้งด้านปริมาณและด้านคุณภาพ “ความจำเป็นพื้นฐาน” ทั้งทางร่างกาย สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และสภาพแวดล้อมในการดำเนินชีวิตทั้งที่เป็นตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น มา คุณภาพชีวิตของประชากรโดยส่วนรวมอาจจะไม่สอดคล้องกับคุณภาพชีวิตของกลุ่มย่อยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในสังคมก็ได้ การใช้เครื่องชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นพื้นฐานจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องกำหนดขึ้น

นิสารัตน์ ศิลปะเดช (2540) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตไว้ว่า สภาพการดำรงชีวิตที่บุคคลเกิดความสุขทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ อันเนื่องมาจากการได้รับการตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสม

ทองพูล สังแก้ว (2540) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิต ในระดับจุลภาค เช่น การมีสุขภาพดี มีครอบครัวดี มีการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม โดยที่ความหมายระดับมหภาค คือ คุณภาพด้านการเมือง คุณภาพด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เน้นปัจจัยที่ทำให้เกิดคุณภาพชีวิตเชิงรูปธรรม เช่น การมีสุขภาพดี มีทรัพยากรมาก ความมั่งคั่ง การมีสภาพแวดล้อมที่ปราศจากสภาวะทางดิน น้ำ อากาศและเสียง มีครอบครัวที่อบอุ่น พอใจด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสุขและมีความสุขพอใจในชีวิต

ศศิพินต์ ทรงสัจย์ (2542) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การมีชีวิตที่สมบูรณ์ในแง่ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเกิดจากการให้ความสำคัญและความพึงพอใจต่อองค์ประกอบต่างๆ ตามสถานการณ์และสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่เป็นอยู่ หรือได้รับอยู่ โดยการรับรู้ และการตัดสินใจของมนุษย์ในช่วงเวลาหนึ่ง สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลาและสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ความสุขทางด้านร่างกายจะก่อให้เกิดความพึงพอใจได้นั้น คือ ลักษณะที่บุคคลต่างๆสนองความต้องการด้านร่างกายอย่างเหมาะสมกับสภาพและฐานะของตน ซึ่งได้แก่ การมีอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ฯลฯ

ความสุขทางด้านจิตใจที่จะช่วยให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในชีวิตนั้น คือ ลักษณะที่บุคคลมีความรัก ความอบอุ่นและความมั่นคงในจิตใจ ได้รับการยอมรับและยกย่องจากผู้อื่น เกิดความภาคภูมิใจ และการนับถือตนเอง คิดและทำในสิ่งที่ตนเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

ในปี พ.ศ. 2546 ทิพวัลย์ วรรณโชติผาเวช ได้กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง สถานภาพความเป็นอยู่ในทางที่ดี ทั้งในแง่ของส่วนบุคคล ครอบครัวและชุมชนว่ามีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจที่มีคุณธรรม สามารถดำรงชีวิตที่เป็นประโยชน์ทั้งตนเอง สังคม มีการศึกษา มีครอบครัวดี มีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และมีมนุษยสัมพันธ์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข การมีสังคมสิ่งแวดล้อมที่ดี การทำให้ผู้อื่นเป็นสุขด้วย เป็นต้น

กิตติ บุญนาค (2546) ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ดังนี้ หน้าที่สำคัญประการหนึ่งของคนที่ในระดับหัวหน้างานนั้นก็คือ การจูงใจหรือโน้มน้าวใจให้ลูกน้องเข้าใจว่า คำว่าคุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับชีวิตมนุษย์และเมื่อลูกน้องเกิดความเข้าใจแล้วก็จะส่งผลต่อคุณภาพของการทำงานโดยปริยาย ลักษณะของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีจะต้องประกอบด้วย

1. ความสามารถในการหารายได้ จะต้องมีความขยันในการทำมาหากิน เพื่อให้รายได้มากพอแก่การยังชีพภายใต้ความเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล
2. ความสามารถในการทำงาน จะต้องมีความขยัน มานะ อดทน อดทน อดทน ในการทำงานเพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ชีวิต โดยยึดมั่นต่อนโยบายและแผนงาน ตลอดจนกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ได้รับจากบริษัทเป็นสำคัญ
3. ความสามารถในการใช้จ่าย จะต้องเห็นคุณค่าของเงินที่หามาได้และใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล และอย่าตกเป็นทาสของวัตถุโดยไม่พิจารณาถึงความเหมาะสมในการหารายได้ของตน

4. ความสามารถในการดูแลครอบครัว จะต้องมุ่งเน้นการสร้างความสะดวก และสันติสุขให้เกิดขึ้นภายในสถาบันครอบครัวและจะต้องมุ่งเน้นการสร้างความสุขตามอัตภาพภายในครอบครัวของเรามากกว่าการสร้างความสุขตามการแข่งขันกับครอบครัวอื่นๆ

5. ความสามารถในการดูแลสุขภาพและอนามัย ชีวิตที่สดใสและดีงาม แต่จะต้องตั้งอยู่ในเรือนร่างที่ทรุดโทรม ย่อมไม่เกิดประโยชน์แก่ชีวิตเลย ดังนั้นเราจะต้องหมั่นดูแลรักษาสุขภาพและอนามัยอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

6. ความสามารถในการดูแลจิตใจให้สงบสุข จิตของเราเป็นผู้กำหนดเองว่า ทุกข์ หรือสุข ดังนั้น อย่าปล่อยให้กิเลส โทสะ โมหะ เข้าครอบงำจิตใจของเราได้

Wallace (1974) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง องค์ประกอบทั้งหลายที่ให้ความพอใจแก่บุคคลทั้งทางร่างกายและจิตใจ

UNESCO (1978) ได้ให้คำนิยามคุณภาพชีวิตไว้ว่า คุณภาพชีวิตเป็นความรู้สึกของการอยู่อย่างพึงพอใจ (มีความสุข มีความพอใจ) ต่อองค์ประกอบต่างๆของชีวิต ซึ่งมีส่วนสำคัญมากที่สุดของบุคคล

Lewis (1982) ได้สรุปไว้ว่า คุณภาพชีวิต คือระดับที่บุคคลมีความรู้สึกมีคุณค่าแห่งตน มีความมุ่งหมายในชีวิต และมีความวิตกกังวลน้อยที่สุด

Ferrans (1992) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง ชีวิตที่มีความสุข ซึ่งมีผลมาจากความรู้สึกพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจในแต่ละด้านของชีวิตที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้นๆ

จากความหมายของคุณภาพชีวิตที่ได้รวบรวมข้อมูลมาจะเห็นได้ว่า มีนักวิชาการ นักสังคมศาสตร์ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตไว้มากมายหลายความหมาย ซึ่งแนวคิดหลักๆคือ ความพึงพอใจในชีวิต ความสุข ความสามารถในการปรับตัว ให้เข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อมได้นั่นเอง ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิตเป็นรูปแบบของชีวิตที่ดีมีความสุข ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถปรับตัวให้เข้าสภาพแวดล้อมที่ตนเองดำรงอยู่ได้เป็นอย่างดี

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

จากความหมายของคุณภาพชีวิต จะเห็นได้ว่า คุณภาพชีวิตของคนเรานั้นเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่างๆที่จะเป็นตัวบ่งชี้ สภาพความเป็นอยู่ที่ดีของคนในสังคม ซึ่งได้มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้หลากหลายด้าน ดังนี้

ชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์(2521) ได้เสนอองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้ ดังนี้

1. มีสุขวิทยาส่วนบุคคลดี มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์
2. มีคุณธรรม จริยธรรม มโนธรรม และศีลธรรมสูง
3. มีสุขภาพจิตดี
4. มีการศึกษาและประสบการณ์พอสมควร
5. มีฐานะทางเศรษฐกิจพอสมควร
6. อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี
7. ปฏิบัติตามประเพณี วัฒนธรรม และหน้าที่ของสังคม
8. สามารถดำเนินกิจกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนประสงค์ด้วยวิธีอันชอบธรรมและประหยัด
9. รู้จักใช้ทรัพยากรตามธรรมชาติอย่างประหยัดและถูกต้อง สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และโอบอ้อมอารีต่อพ่อแม่ ญาติพี่น้อง สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ การเมืองมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีอุดมคติและอุดมการณ์ในการสร้างสรรค์และไม่ขัดต่อสังคมไม่เป็นภาระและไม่ก่อปัญหาต่อสังคม

สำเร็จ แห้งกระโทง (2528) กล่าวว่า การที่บุคคลจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น นอกจากจะต้องประกอบด้วยปัจจัย 4 ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตโดยทั่วไป อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ยังต้องประกอบด้วยปัจจัย 8 ประการใหญ่ คือ

1. ประชาชนในครอบครัวได้กินอาหารถูกสุขลักษณะและเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย
2. ประชาชนในครอบครัวมีที่อยู่อาศัย และมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม
3. ประชาชนได้มีโอกาสเข้าถึงบริการของสังคมขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ
4. ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
5. ประชาชนมีการผลิตหรือจัดหาอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ
6. ครอบครัวสามารถควบคุมช่วงเวลาและจำนวนบุตรได้ตามที่ต้องการ
7. ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาความเป็นอยู่และกำหนดชีวิตชุมชนของตน
8. ประชาชนมีการพัฒนาจิตใจให้ดีขึ้น

อุทุมพร จามรมาน (2528) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานครและได้กำหนดองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานครไว้ 7 องค์ประกอบ คือ

1. สังคมและวัฒนธรรม
2. เศรษฐกิจ
3. สุขอนามัย
4. จิตวิทยา
5. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ
6. บริการของรัฐและเอกชน

7. นันทนาการ

ทวีรัสมิ์ ธนาคม(2532) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบหรือลักษณะการมีคุณภาพชีวิตตลอดจนลักษณะสังคมที่จะก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตได้ดังนี้

1. มีอาหารที่มีคุณค่า มีกินและกินเป็น
2. มีที่อยู่อาศัยและที่ทำงานที่สะดวกสบาย
3. มีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว
4. มีสุขภาพพลานามัยที่ดี
5. มีการศึกษาและมีโอกาสที่จะเรียนรู้
6. เป็นผู้ผลิตและผู้บริโภคเป็น
7. มีอาชีพสุจริต
8. มีคุณธรรมและจริยธรรม
9. รู้จักหาความรู้ แก้ปัญหาและคลายทุกข์ด้วยกุศโลบาย
10. รู้จักตัดสินใจ
11. ผูกมิตรและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
12. ขวนขวายทำกิจที่มีประโยชน์
13. มีเวลาว่างและใช้เวลาว่างพัฒนาตนเอง

สุพรรณิ ไชยอำพร และสนิท สมักรการ(2534) ได้พยายามปรับปรุงเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตของคนไทยให้พยายามครบถ้วนและสมบูรณ์ขึ้นในแต่ละมิติ โดยจำแนกคุณภาพชีวิตออกเป็น 13 ด้าน ดังนี้

1. ครอบครัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว สิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกครอบครัว และความสะดวกสบายในการเดินทางไปมาที่อื่นๆ
2. สังคม ได้แก่ ความสัมพันธ์กับเพื่อน เพื่อนบ้าน ผู้คุ้นเคย การมีส่วนร่วมในสโมสรองค์กรสังคม และความสะดวกสบายในการพบปะสังสรรค์

3. การงาน ได้แก่ ความมั่นคง อิสระ โอกาสในการแสดงความสามารถ โอกาสที่จะก้าวหน้าในการทำงานรวมทั้งค่าตอบแทน นอกจากนี้ยังรวมถึงความสัมพันธ์ของเพื่อนร่วมงานและสภาพของที่ทำงาน

4. สุขภาพอนามัย ได้แก่ ความแข็งแรงของร่างกายรวมทั้งการออกกำลังกาย

5. เวลาว่างและการพักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ การใช้เวลาว่างในการเล่นกีฬา ทำงานอดิเรก ชมรายการบันเทิงต่างๆ และความสะดวกสบายในการเดินทางไปพักผ่อนหย่อนใจ

6. ความเชื่อและศาสนา ได้แก่ เสรีภาพในการนับถือ ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ความศรัทธาต่อหลักธรรมทางศาสนา และการปฏิบัติธรรมของสงฆ์

7. ตนเอง ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเองเกี่ยวกับความสำเร็จในชีวิตด้านการงาน การศึกษา และความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น รวมทั้งความเชื่อมั่นในตนเอง

8. สาธารณสุข ได้แก่ การให้บริการของสถานพยาบาล ความสามารถของแพทย์และพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล

9. การบริโภคสินค้าและการบริการต่างๆ ได้แก่ ความหลากหลายของสินค้า คุณภาพสินค้า ราคาสินค้า และการให้บริการสินค้า

10. ทรัพย์สิน ได้แก่ บ้าน เฟอร์นิเจอร์ สิ่งอำนวยความสะดวก ยานพาหนะ เครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับ

11. ท้องถิ่น ได้แก่ การให้บริการชุมชนทางด้านสาธารณสุข สาธารณูปโภค การศึกษา การขนส่ง และสวัสดิการอื่นๆ

12. รัฐบาลไทย ได้แก่ นโยบายการบริหารงานด้านเศรษฐกิจ สังคม ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

13. ชีวิตในเมืองไทย ได้แก่ สิทธิพื้นฐานในการได้รับข่าวสาร ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ความยุติธรรมในกระบวนการยุติธรรม คุณภาพการศึกษา การเลื่อนฐานะในสังคม และการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ

ประภาพร จินันทุยา (2536) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชมรมทางสังคม ผู้สูงอายุคนแดงและได้จำแนกองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตเป็น 5 ด้าน คือ

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วย การรับรู้เรื่องเกี่ยวกับความเพียงพอของรายได้ และทรัพย์สิน

2. สุขภาพ ประกอบด้วย การรับรู้เกี่ยวกับภาวะสุขภาพทางด้านร่างกายและจิตใจ

3. สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่แวดล้อมตน ซึ่งได้แก่ ญาติมิตร เพื่อนร่วมรุ่น สมาชิกในครอบครัว สถานที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

4. การพึ่งพาตนเอง ประกอบด้วย การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆด้วยตนเอง และความรู้สึกในการพึ่งพาผู้อื่น

5. การทำกิจกรรม ประกอบด้วย การรับรู้เกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมภายในและภายนอกครอบครัว และกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน

ศิริรัตน์ จันทรแสงรัตน์ (2538) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กิจกรรมนักศึกษา และสภาพแวดล้อมกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และได้กำหนดตัวชี้วัดที่มีความครอบคลุมกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาลเป็น 6 หมวด

1. หมวดสุขภาพ
2. หมวดหน้าที่
3. หมวดชีวิตประจำวัน
4. หมวดสังคมและเศรษฐกิจ
5. หมวดจิตใจและวิญญาณ

6. หมวดครอบครัว

ชนิดา เรืองเดช (2539) ได้ทำการศึกษาคุณภาพชีวิตของอาจารย์และแพทย์ในคณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และประเมินคุณภาพชีวิตได้ในมิติต่างๆ ได้แก่ มิติของการทำงาน ชีวิตส่วนตัว ชีวิตครอบครัว เรื่องทางสังคม อัตมโนทัศน์และศักยภาพในการดำรงชีวิตประจำวัน

สมกิจ กิจพูนวงศ์ (2539) ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร พบองค์ประกอบดังนี้

1. บริการของชุมชน
2. บริการของรัฐ
3. สุขภาพ
4. บ้านและครอบครัว
5. ชีวิตการทำงาน
6. ความเชื่อและศาสนา
7. ทักษะเกี่ยวกับตนเอง

สุวัฒน์ มหันตนิรันดร์กุล และคณะ (2540) ได้เสนอว่าคุณภาพชีวิตของบุคคลมี 4 องค์ประกอบด้วยกัน คือ

1. องค์ประกอบด้านร่างกาย คือ การรับรู้สภาพทางร่างกายของบุคคลซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความแข็งแรงสมบูรณ์ของร่างกาย การรับรู้ถึงความสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรู้สึกถึงพลังกำลังในการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นต้น

2. องค์ประกอบด้านจิตใจ คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ถึงความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง การรับรู้ถึงความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ การตัดสินใจ เป็นต้น

3. องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพทางสังคม คือ การรับรู้เรื่องสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในสังคมด้วย รวมทั้งการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์ และการติดต่อกับบุคคลรอบข้างในสังคม เป็นต้น

4. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมคือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรู้สึกว่าตนมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าคุณเองอยู่ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่างๆ การคมนาคมสะดวก มีสถานบริการสุขภาพ เป็นต้น

พัชรินทร์ วิเศษพานิชย์ (2541) ได้กล่าวว่า คุณภาพชีวิตของบุคคลประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. สิ่งที่เป็นในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นความต้องการขั้นต่ำสุดของบุคคล ได้แก่ อาหาร ที่อยู่ อาศัย เสื้อผ้า สุขภาพที่แข็งแรง ไม่เจ็บป่วย มีเศรษฐกิจดี และสังคมดี
2. ความต้องการที่สนองความพอใจของแต่ละบุคคล ได้แก่ ค่านิยมที่เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรม ความสมดุลระหว่างความต้องการและความเป็นไปได้ ที่จะบรรลุถึงความต้องการนั้น มีจุดมุ่งหมายของชีวิต

Campbell (1976 อ้างใน สมชัย วงษ์มายะ, 2547) ได้เสนอว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตต้องมี 3 ด้าน คือ

1. ด้านกายภาพ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านมลภาวะ ความหนาแน่นของประชากร และสภาพที่อยู่อาศัย
2. ด้านสังคม ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย และความมั่นคงของครอบครัว
3. ด้านจิตใจ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านความพึงพอใจ ความสำเร็จ ความผิดหวัง และความคับข้องใจในชีวิต

Ferrans and Power (1978) ได้นำองค์ประกอบย่อยทางกาย ใจ อารมณ์ และสังคม มาสร้างเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต โดยแบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ

1. ด้านสุขภาพและหน้าที่ (Health and Functioning) ประกอบด้วย 13 ข้อความ คือ วิธีการรักษาสุขภาพ การได้รับบริการทางสุขภาพ การพึ่งตนเองทางร่างกาย การผ่าตัดเปลี่ยนไต การเลิกรักษาด้วยไดอะไลซิส ชีวิตที่ยาวนาน เพศสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความเป็นประโยชน์ต่อบุคคลอื่น ความเครียด กิจกรรมในเวลาว่าง การเดินทาง และการเกษียณอายุ

2. ด้านสังคมและเศรษฐกิจ (Socio economic) ประกอบด้วย 10 ข้อความ คือ เพื่อน การสนับสนุน จุนเจือด้านจิตใจ บ้าน เพื่อนบ้าน มาตรฐานของการมีชีวิต สถานภาพของบ้านเมือง การทำงาน/การไม่ได้ทำงาน การศึกษา และการเงินที่ไม่ต้องพึ่งผู้อื่น

3. ด้านจิตใจ (Psychological Spiritual) ประกอบด้วย 7 ข้อความ คือ ความสงบสุขของจิตใจ ความศรัทธาในศาสนา จุดมุ่งหมายในชีวิต ความสุข ความพอใจในชีวิต รูปร่างหน้าตา และตนเอง

4. ด้านครอบครัว (Family) ประกอบด้วย 4 ข้อความ คือ สุขภาพของสมาชิกในครอบครัว บุตร ความสุขในครอบครัว และคู่สมรส

UNESCO (1978) ได้เสนอไว้ว่า คุณภาพชีวิตต้องมีความเกี่ยวข้องกับ อาหาร สุขภาพอนามัยและโภชนาการ การศึกษา สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร ที่อยู่อาศัยและการตั้งถิ่นฐาน การมีงานทำ ค่านิยม ศาสนา จริยธรรม กฎหมาย และปัจจัยทางจิตวิทยา

จากความหมายขององค์ประกอบและเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่า การมีคุณภาพชีวิตที่ดีครอบคลุมถึงการทำงานและครอบครัวของบุคคล ทั้งทางด้านร่างกาย ทางจิตใจ ทางด้านความสัมพันธ์ในสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นไปเพื่อให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ กับการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข มีความสบาย และมีการตอบสนองต่อความต้องการในทุกๆด้านทั้งภายนอกและภายในทำให้มีความเป็นอยู่ที่ดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต

อุทุมพร จามรมาน (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญต่อค่าคุณภาพชีวิต เรียงลำดับความสำคัญมากที่สุดถึงน้อยที่สุด คือ ทัศนคติต่อการมีชีวิตในกรุงเทพมหานคร การเป็นเจ้าของบริการของรัฐ สุขอนามัย อาชีพหลัก การแสวงหาความรู้ ความบันเทิง อาชีพรอง ลักษณะความเป็นอยู่ นันทนาการ และการถือครองบ้านและที่ดิน ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 10 ตัวนี้ มีค่าคุณภาพชีวิตที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น องค์ประกอบทั้งหมดนี้ต่างมีความสำคัญต่อการวัดคุณภาพชีวิตที่ใกล้เคียงกัน

พรพรรณ ศรีทอง (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร พบว่าผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตตามสภาพที่เป็นจริง เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระ ด้านเพศ อายุ อายุราชการ สถานภาพสมรส รายได้ ภูมิฐานะเดิม จำนวนคนที่ต้องรับผิดชอบ และขนาดของโรงเรียน พบว่า ตัวแปรด้านรายได้และจำนวนคนที่ต้องรับผิดชอบทำให้คุณภาพชีวิตของครูแตกต่างกัน

เอื้ออารี แจ่มผล (2533) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น ได้ผลการศึกษาดังนี้ อิทธิพลของเพื่อน และวิธีการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความมึคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ตามลำดับ ส่วนความสัมพันธ์ในครอบครัว อิทธิพลของโรงเรียน และอิทธิพลของชุมชนบริเวณที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความมึคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นที่ระดับ 0.05

โกศล ศรีวรกุล (2541) ได้การศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของครูพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษาที่ 5 โดยใช้วิธีแบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการใช่หรือไม่ ที่สร้างขึ้นจาก องค์ประกอบการมีคุณภาพชีวิตของเกอร์นาดู และคูเซค 6 ด้าน และจากองค์ประกอบตามความ จำเป็นพื้นฐาน 8 ประการ (จ.ป.ฐ.8) โดยผลการศึกษามีดังนี้ คุณภาพชีวิตจากองค์ประกอบของเกอร์นาดู และคูเซค 6 ด้าน ได้ดังนี้ 1) ด้านประสิทธิภาพการทำงานของร่างกาย 2) ด้านการมีส่วนร่วมในสังคม 3) ด้านความสามารถทางสติปัญญา 4) ด้านสถานภาพทางอารมณ์ 5) ด้านความตระหนักในเรื่องสุขภาพส่วนบุคคล 6) ด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจ

ปณณรุจน์ คำสว่าง (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของบุคลากรที่ไม่ใช่สายวิชาการ ในมหาวิทยาลัยมหิดล โดยทำการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของบุคลากรที่ไม่ใช่สายวิชาการ โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านการได้รับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการทำงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนามหาวิทยาลัย และด้านการพัฒนาจิตใจให้ดีขึ้น จำแนกตามตัวแปร เพศ ประสบการณ์ทำงาน รายได้ สถานภาพการปฏิบัติงาน และวิทยาเขตที่ปฏิบัติงาน พบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรทางเพศไม่ส่งผลต่อความแตกต่างทางด้านคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้าน ปัจจัยทางด้านประสบการณ์ทำงาน รายได้ สถานภาพการปฏิบัติงาน และวิทยาเขตที่ปฏิบัติงาน ส่งผลต่อความแตกต่างทางด้านคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปรีชา เกื้อแก้ว (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้อาศัยในอาคารสวัสดิการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต ได้แก่ จำนวนสมาชิกที่อยู่รวมกันในห้องพัก จำนวนสมาชิกที่มีรายได้ รายได้รวม และรายจ่ายรวม มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในภาพรวมของผู้อาศัยในอาคารสวัสดิการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความพึงพอใจต่อการใช้พื้นที่ส่วนกลาง มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในภาพรวมของผู้อาศัยในอาคารสวัสดิการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ การใช้พื้นที่ส่วนกลางและความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านมีความสำคัญกับคุณภาพชีวิตในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

รจนา คงกลับ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนบุคคลและสัมพันธภาพในครอบครัว กับคุณภาพชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับสูงมีค่าเฉลี่ย 3.86 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักเรียนมีคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูงที่ 4 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.76, 3.80, 3.98 และ 3.90 ตามลำดับ

เสาวภา ไชยโชติช่วง (2551) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาบริเวณที่พักอาศัยบริเวณที่พักอาศัยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ในชุมชน สภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องพัก นักศึกษาพึงพอใจระดับมาก ด้านการบริการและสาธารณูปโภค พึงพอใจระดับน้อย

จากการรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต ได้แก่ สภาพทางกายภาพ ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้านจิตใจ ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสวัสดิการทางสังคม ด้านการศึกษา ด้านการเมือง ด้านศาสนเป็นต้น จากการค้นคว้าได้พบว่า ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยทำการศึกษาคุณภาพชีวิต 4 ด้านตามทีสุวัฒน์และคณะได้แบ่งไว้ คือ

1. คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย
2. คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ
3. คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม
4. คุณภาพชีวิตด้านสังคม

ตารางที่ 2 สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต

ปัจจัยส่วนบุคคล	มีผลต่อคุณภาพชีวิต	ไม่มีผลต่อคุณภาพชีวิต
เพศ	พรรณทิภา ศัพพะนาวิน(2523)	วิภาวดี จิตวิสุทธิพนัง (2551) พรทิพย์ ภู่วัสดิ(2551) สุชาดา บุญจิต (2546) รจนา คงคาถับ(2550) ชิดชัย ไชยรัตน์ (2536) สสุระ เสี่ยงสนั่น(2550) เสาวนีย์ ตนะดูล(2533)
อายุ	สุชาดา บุญจิต (2546)	พรทิพย์ ภู่วัสดิ(2551) อานาจ คำวิเศษ(2550) ชิดชัย ไชยรัตน์ (2536) เสาวนีย์ ตนะดูล(2533)
สถานภาพการสมรส	วิภาวดี จิตวิสุทธิพนัง (2551) พรทิพย์ ภู่วัสดิ(2551) เสาวนีย์ ตนะดูล(2533)	อานาจ คำวิเศษ(2550)
รายได้	ชิดชัย ไชยรัตน์ (2536) ศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์(2531) เสาวนีย์ ตนะดูล(2533) ธงชัย เจริญชัยชนะ(2546)	อานาจ คำวิเศษ(2550) รจนา คงคาถับ(2550)
จำนวนบุตร	อานาจ คำวิเศษ (2550) พรรณทิภา ศัพพะนาวิน(2523)	วิภาวดี จิตวิสุทธิพนัง (2551)
ระดับการศึกษา	วิภาวดี จิตวิสุทธิพนัง (2551) พรทิพย์ ภู่วัสดิ(2551) ชิดชัย ไชยรัตน์ (2536) สสุระ เสี่ยงสนั่น(2550) ศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์(2531)	พรรณทิภา ศัพพะนาวิน(2523)

จากตารางที่ 2 มีการทำการวิจัยในหัวข้อเรื่อง ดังนี้

1. พรรณทิภา ศัพพะนาวิน (2533) ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนการเคหะรามอินทา เขตบางเขนกรุงเทพมหานคร
2. ศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์ (2531) ศึกษาเรื่อง การรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต: ศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เสาวนีย์ ตนะกุล (2533) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
4. ชิตชัย ไชยรัตน์ (2536) ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของประชากรในชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านนาหน้า บ้านโพธิ์ธาตุ และบ้านห้วยสูง อพาทา จ.อุดรดิตถ์
5. ธงชัย เจริญชัยชนะ (2546) ได้ทำการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานของประชากรไทยในชนบท
6. สุชาดา บุญจิต (2546) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาสงเคราะห์: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนประชานุเคราะห์ 32 จังหวัดอุบลราชธานี
7. รจนา คงคาถับ (2550) ได้ศึกษาถึงปัจจัยส่วนบุคคลและสัมพันธภาพในครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1 จังหวัดชลบุรี
8. สสุระ เสียงสนั่น (2550) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง
9. อำนาจ คำวิเศษพันธุ์ (2550) ทำการศึกษาถึงคุณภาพชีวิตของนายทหารชั้นประทวนในกองพลทหารปืนใหญ่ จังหวัดลพบุรี

10. พรทิพย์ ภู่วัสดิ์(2551) ศึกษาถึงคุณภาพชีวิตของผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพในเขตสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร

11. วิภาวี จิตวิสุทธิพนัง (2551) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

ความหมายของบุคลิกภาพ

ถ้าจะกล่าวถึงลักษณะในส่วนรวมทั้งหมดของบุคคล ทั้งรูปลักษณ์ทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และพฤติกรรม อากัปกริยา ซึ่งผลรวมของสิ่งเหล่านี้คือ บุคลิกภาพนั่นเอง เป็นสิ่งที่จะจำแนกความแตกต่างของแต่ละคน การที่บุคคลมีลักษณะบุคลิกภาพแบบใดจะมีการสั่งสมมาตั้งแต่เกิดจนเสียชีวิต ทั้งนี้ อาจได้รับมาจากการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม จากประสบการณ์ จากการกำเนิด จึงทำให้แต่ละบุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันได้ ทำให้แต่ละคนจะมีบุคลิกภาพเป็นของตนเอง

คำว่า บุคลิกภาพ ตรงกับภาษาอังกฤษ ว่าPersonality ซึ่งมีรากศัพท์เดิมมาจากภาษากรีกว่า Persona ซึ่งมีความหมายว่า Mask ที่แปลว่า หน้ากาก สำหรับตัวละครใช้สวมหน้าเวลาแสดงออกเวลาออกโรง เพื่อแสดงบทบาทที่ถูกกำหนดให้ในการเล่นละครของกรีกและโรมันสมัยก่อน ซึ่งเล่นกันกลางแจ้ง ตัวโจน ตัวละคร สวมหัวโจนหรือหน้ากากใด ก็พูด เดิน แสดงพฤติกรรม กระทำบทบาทไปตามสถานภาพของตัวนั้นๆ คำกรีกPersona มาจากคำPer กับ Sonare คือหมายถึง หน้ากากที่ได้รับการดัดแปลงแล้วเป็นอย่างดี ให้ผู้เล่นละครพูดกับคนดูได้สะดวก ดังนั้นคำ Personality จึงคิดกันว่า มีความเกี่ยวข้องกันของบุคคล ในขอบเขตของผู้แสดง ผู้ชม ผู้ดู ผู้เห็น ผู้ฟัง จากความหมายเดิมนี้ เนื่องนำมาสู่ความเข้าใจว่า บุคลิกภาพของคนก็เหมือนกับหน้ากากตัวละคร เพราะในชีวิตจริงบุคคลย่อมแสดงพฤติกรรมต่างๆ ในแต่ละสถานการณ์แตกต่างกันไป เช่นเดียวกับตัวละครที่แสดงบทบาทไปตามลักษณะของหน้ากากที่สวม ชีวิตของมนุษย์ที่แสดงบทบาทอยู่ในชีวิตประจำวันเป็นเสมือนละครชีวิต ได้มีนักวิชาการที่ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้มากมาย สรุปได้ดังนี้

สมจิต ธนสุกาญจน์ (2513 อ้างใน สถิต วงศ์สวรรค์ 2540) กล่าวว่า บุคลิกภาพหมายความว่า ถึงตัวบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นส่วนรวมอันได้แก่รูปร่าง อารมณ์ ความสามารถ ทักษะ ความสนใจ อุปนิสัย เจตคติ นิสัย และความรู้ของบุคคลนั้น รวมทั้งศักยภาพ(Potentiality)

พงศ์อินทร์ สุขขจร (2517) ได้กล่าวว่า คำว่า บุคลิกภาพ เดิมเคยใช้คำว่า บุคลิกลักษณะ อันหมายถึง ลักษณะของบุคคล ทำให้ความหมายแคบไป คำว่าลักษณะจะหมายถึง รูปร่าง หน้าตา ท่าทางภายนอกมากกว่าอย่างอื่น ไม่ได้หมายรวมไปถึงนิสัยใจคอ ซึ่งเป็นสิ่งที่แลเห็นได้ไม่ชัดแจ้ง และได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพคือการรวบรวมคุณลักษณะต่างๆของคน อันประกอบด้วยรูปร่าง ลักษณะ และพฤติกรรมหรือ จริตกิจริยาที่เป็นเครื่องสื่อนิสัยของคนๆหนึ่งซึ่งแสดงออกมาให้คนอื่นแลเห็น

จุฑา จิตพิทักษ์ (2525) ได้ให้ความหมายบุคลิกภาพว่า สิ่งทีบอกว่าบุคคลจะปฏิบัติอย่างไร ในสถานการณ์หนึ่งๆ หมายความว่า ถ้าสถานการณ์อย่างเดียวกันแล้วคน 2 คน มีพฤติกรรมต่างกัน อาจจะอธิบายได้ว่าคงเป็นเพราะเขามีบุคลิกภาพที่ต่างกันออกไปด้วย

บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ (2526) ได้ให้ความหมายบุคลิกภาพไว้ว่า คือทุกสิ่งทุกอย่างอันได้แก่ ลักษณะท่าทีการแสดงออก รูปร่างหน้าตา ความรู้สึก ฯลฯ และพฤติกรรมต่างๆที่แสดงออก ต้องมีความคงตัวสำหรับเป็นพฤติกรรมเฉพาะบุคคลนั้นๆ อาจเปลี่ยนแปลงได้บ้างแต่ต้องใช้เวลานานพอสมควร

ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ (2528) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ผลรวมของคุณลักษณะทั้งหลายอันประกอบขึ้นเป็นบุคคลผู้นั้น เป็นลักษณะประจำตัวมนุษย์ทั้งทางกายและใจ

โสภา ชูพิกุลชัย (2529 อ้างใน นุชนางค์ ชูกร, 2542) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ประจำตัวของแต่ละบุคคล หมายรวมไปถึงความสามารถ อารมณ์และประสบการณ์ต่างๆ ที่ทำให้บุคคลนั้นเป็นอยู่ในลักษณะที่เราพบเห็นในปัจจุบัน

สถิต วงศ์สวรรค์ (2540) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะ โดยส่วนรวมของแต่ละบุคคล ทั้งลักษณะภายนอก ภายใน และปัจจัยต่างๆอันมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น

นุชนางค์ ชูกร (2542) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า เป็นลักษณะนิสัย และพฤติกรรม โดยรวมของบุคคลแต่ละคนที่ตอบสนองต่อสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะตัวบุคคล

สุดาพร ลิ้มสุวรรณเกสร (2543) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยรวมทั้งกิริยาท่าทาง การแสดงออกทางอารมณ์ ความสนใจ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ค่านิยม ทักษะ และพฤติกรรมที่บุคคลได้ตอบเพื่อปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมหรือเหตุการณ์ที่เขาเผชิญ อยู่ ณ ขณะนั้น ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เปิดเผยและซ่อนเร้น อันเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมทาง พันธุกรรม สภาพทางสังคมและอิทธิพลทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละ บุคคล

วิจิตร อาวะกุล (2545) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพ คือการแสดงออก ซึ่งพฤติกรรมของมนุษย์อันเป็นปฏิกริยาร่วมของระบบต่างๆ ในร่างกายมนุษย์ เช่น อารมณ์ ความคิด เจตคติ สติปัญญา ความสามารถ การเรียนรู้ ประสบการณ์ แรงจูงใจ ฯลฯ ที่สะสมมาตั้งแต่เกิด ว่ามี อยู่อย่างไร เพียงไร

Ludin (1961 อ้างใน นุชนางค์ ชูกร, 2542) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า คือ เครื่องมือในการกำหนดพฤติกรรมที่มีลักษณะเด่นหลายๆประการ ที่ได้มาภายใต้สถานการณ์พิเศษ

Hilgard (1965 อ้างใน สถิต วงศ์สวรรค์, 2540) กล่าวว่า บุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะ ส่วนรวมของบุคคลแต่ละคนอันเป็นแนวทางในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งแต่ละคนจะมี รูปแบบของการแสดงออกทางพฤติกรรมต่างกัน

Bernard (1970 อ้างใน สถิต วงศ์สวรรค์ 2540) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมทั้งหมดของ ท่าทางรูปร่าง ลักษณะทางกาย พฤติกรรมที่แสดงออก แนวโน้มการกระทำ ขอบเขตความสามารถ ทั้งที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในและที่แสดงออกมาให้เห็น

สามารถสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลที่แสดงออกมาต่อ เหตุการณ์หรือสถานการณ์หนึ่งๆ ซึ่งจะทำให้บุคคลนั้นมีลักษณะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับ ประสบการณ์ที่สั่งสมมาและการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลนั้นๆ

ทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพมีหลายทฤษฎี เพราะบุคลิกภาพเป็นเรื่องที่กว้างขวางและซับซ้อน จึงไม่มีทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งที่สามารถที่จะอธิบายลักษณะบุคลิกภาพได้ครบหมดทุกด้าน ต่างเน้นรายละเอียดไปคนละด้าน เน้นการศึกษาไปในมุมที่ต่างกัน แม้ว่าจะมีหลายทฤษฎีแต่การอธิบายถึงบุคลิกภาพก็ยังคงมีลักษณะกว้างๆและมีพื้นฐานร่วมกัน ว่าบุคลิกภาพนั้นเป็นผลรวมมาจากพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ

ทฤษฎีบุคลิกภาพของเครทซ์เมอร์

Kretschmer เป็นจิตแพทย์และนักจิตวิทยาชาวเยอรมัน เกิดปีค.ศ.1888 ได้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็น 4 ประเภทตามลักษณะทางกาย(สรีระ) และนิสัย เขาอ้างไว้ว่า มนุษย์เรานั้นอาจจะจำแนกโดยถือเอาโครงร่างเป็นสำคัญ ดังนี้(สถิต วงศ์สวรรค์, 2540)

1. ประเภท Asthenic หรือ Leptosomic type ได้แก่ พวกที่โครงร่างมีลักษณะผอม สูงชะลูด ลีบ ท้องแฟบ แบบบาง ไหล่แคบ กระดูกใหญ่ กระดูกมาก แขนขายาว ออกแฟบ กล้ามเนื้อน้อย ผิวไม่มีเลือดฝาด ร่างกายทุกส่วน หน้าอก คอ ขา ลำตัว ขาดลักษณะความหนาทึบ พวกนี้ มีนิสัยเจ็บขี้มึน คิดมาก ก่อนข้างเก็บตัว มักมีใจคอผิดปกติได้ง่ายมากหากมีอะไรมากระทบกระเทือน
2. ประเภท Pyknic type มีลักษณะอ้วนเตี้ย ท้องพลุ้ย กลมทั้งใบหน้าและลำตัว ตัวกลมป้อม ศีรษะกลม เป็นพวกที่หน้าอก กระเพาะอาหารพัฒนาสมบูรณ์ยิ่งกว่าส่วนอื่นๆ ลำตัวสมบูรณ์ด้วยไขมัน ลำคอหนา ใบหน้าแบน แขนขาสั้น ใบหน้าเต็ม ไหล่กว้าง มีนิสัยปล่อยตัวแบบพวกชอบแสดงตัว ชอบแสดงตัว อารมณ์อ่อนไหว เปลี่ยนแปลงง่าย
3. ประเภท Athetotic or Athletic or Muscular type ได้แก่ พวกที่ร่างกายสมส่วนแบบนักกีฬา รูปร่างสันทัดเต็มไปด้วยกล้ามเนื้อแข็งแรง กล้ามเนื้องาม ช่วงขาช่วงแขนสมส่วน สูงเหมาะสม ออกผายไหล่ผึ่ง เป็นพวกมีภาระกำลัง ชอบก้าวร้าว มีนิสัยใจคอเป็นแบบกลางๆทั่วไป
4. ประเภท Dysplastic type เป็นพวกไม่สมประกอบ ร่างกายบางส่วนผิดปกติ มองดูแล้ว น่าเกลียดน่ากลัว หรือเขว้าขำ หรือมีปมด้อย พวกนี้ มักมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา มีลักษณะรูปร่าง

ปะปนผสมผสานจากทุกรูปแบบที่กล่าวมา ไม่สามารถจัดเข้าประเภทใดประเภทหนึ่งได้ มีนิสัย
เกร

Kretschmer ได้สรุปข้อสังเกตและการค้นคว้าของเขาไว้อีกประการหนึ่งว่า โครงร่างของแต่ละคน ซึ่งอาจจะจัดจำแนกได้เป็นประเภทๆ ดังได้กล่าวแล้วนั้น มีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับลักษณะอารมณ์แต่ละประเภทด้วย

ทฤษฎีบุคลิกภาพตามแนวคิดของ ดร.จุง

สติต วงศ์สวรรค์(2540) ได้นำแนวคิดทฤษฎีบุคลิกภาพของ เดร.คาร์ล จี จุง (Carl Gustav Jung) ซึ่งเป็นจิตแพทย์และนักจิตวิทยาชาวสวิส ไว้ดังนี้

1. ประเภทเก็บตัว (Introvert) เป็นบุคคลประเภทชอบอยู่โดดเดี่ยว ชอบอยู่ตามลำพัง ชอบแยกตัวออกจากสังคม ชอบทำงานคนเดียว ใช้ความคิดของตัวเองเป็นหลักในการสำรวจตนเอง ควบคุมตนเอง คิดแต่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเอง สนใจเฉพาะเรื่องของตน ไม่ค่อยกล้าแสดงตัวต่อชุมชน มักเก็บความทุกข์ไว้กับตนเอง เก็บความรู้สึกเก่ง มีความกดดันทางอารมณ์เป็นนอนหงัสื่อ ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ชอบทำอะไรตามกฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนของสังคม มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงมาก ถ้ามีความรู้สึกขัดแย้งและเกิดความคับข้องใจจะปรับตัวในรูปการกระถดถอย (Withdrawal) การหลบหนีแยกตัวออกจากสังคม บุคคลประเภทนี้ชอบเปลี่ยนสังคมให้เป็นไปตามความคิดของตนมากกว่าที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอก บุคลิกภาพแบบนี้ เป็นนักคิด ช่างคิด เสนอแนวความคิดที่มีประโยชน์ต่อสังคม สามารถสร้างกฎ ทฤษฎี สิ่งประดิษฐ์

2. ประเภทเปิดเผย หรือประเภทชอบสังคม หรือประเภทชอบแสดงตัว (Extravert) มีแนวโน้มที่จะสนใจสิ่งภายนอกตัว พวกที่คิดแต่เรื่องภายนอกตัวเอง มีลักษณะเป็นคนที่แสวงหา และชอบทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ชอบการสังสรรค์ ชอบคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นๆ มีก็ยอมรับ และปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ เป็นคนที่พูดคุยสนุกสนานเป็นกันเอง เป็นคนเปิดเผย คบคนง่าย ใจกล้า ชอบที่จะแสวงหาประสบการณ์ชีวิต โดยเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมจริงๆ มากกว่าจากการอ่านหนังสือหรือนั่งนึกคิดเอาเองตามลำพัง ชอบเด่น ชอบดัง แต่งตัวพิถีพิถัน ไม่ชอบอะไรที่ซ้ำ ซาก จำเจ สนใจและตื่นตัวกับสิ่งแวดล้อม มีอารมณ์อ่อนไหวรวดเร็ว ถ้าเกิดความคับข้องใจจะปรับตัวในรูปก้าวร้าว (Agression) มักปรับตัวด้วยวิธีชดเชย มีอุปนิสัยที่เปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม เป็นคนพูดดังฟังชัด ว่องไว กระฉับกระเฉง ชอบเป็นหัวหน้า เจ้ากี้เจ้าการในเรื่องต่างๆ

ปากคอกออกจะเราะร่ำย จี๋เกรงใจ บุคคลประเภทนี้จึงเหมาะกับงานประชาสัมพันธ์ งานที่ต้องติดต่อประสานงานกับคนอื่น ครู คนขายของ เป็นนักธุรกิจ เป็นเจ้าหน้าที่ต้อนรับก็ได้ เหมาะเป็นนักการเมือง รวมทั้งงานที่ต้องติดต่อกับประชาชนทั่วไป

เพื่อให้มองเห็นความแตกต่างลักษณะของบุคลิกภาพทั้งสองแบบ จึงขอเปรียบเทียบไว้ให้เห็นตามตารางดังนี้

ตารางที่ 3 ความแตกต่างลักษณะของบุคลิกภาพแบบแสดงออกและแบบเก็บตัว

แบบแสดงออก(Extravert)	แบบเก็บตัว(Introvert)
1. มีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความจริงและข้อมูลที่ได้มาอย่างถูกต้อง	1. การตัดสินใจ มักจะขึ้นอยู่กับตนเองเป็นใหญ่
2. อุปนิสัย ถูกควบคุมโดยความจำเป็นและความเหมาะสม(คืออาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความเหมาะสม)	2. มีมาตรฐานและกฎเกณฑ์แน่นอน เพื่อควบคุมอุปนิสัยของตน
3. พร้อมที่จะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ๆอยู่เสมอ	3. ไม่ค่อยจะมีการยืดหยุ่นอะลุ่มอล่วยและการปรับตัว
4. ไม่ค่อยพะวงถึงตัวเองมากนัก	4. พะวงถึงตัวเองมากเป็นพิเศษ
5. การปรับตัวมักจะเป็นรูปการชดเชย	5. การปรับตัวมักจะเป็นในรูปหลบหนี
6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท Hysteria	6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจ ก็มักจะเป็นประเภท Anxiety

ที่มา: สถิต วงศ์สวรรค์ (2540: 66)

ในแบบฉบับของบุคลิกภาพทั้งสอง คือแบบแสดงออก(Extravert) และแบบเก็บตัว (Introvert) ของจูนัน สัมคมยอมรับแบบแสดงออกมากกว่าแบบเก็บตัว ซึ่งแบบเก็บตัวนี้นับว่าเป็นผู้ที่ไม่ได้ก่อประโยชน์ให้แก่สังคมที่ตนอาศัยอยู่มากเท่าที่ควร สังคมนั้นประกอบด้วยผู้คนที่อาศัยอยู่เป็นหลัก สังคมที่จะก้าวหน้ายิ่งขึ้นอยู่ได้ก็ต้องอาศัยสมาชิกของสังคมที่เปิดเผย กล่าวพูดความจริง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ซึ่งได้แก่ผู้มีบุคลิกภาพในลักษณะแสดงออกเป็นสำคัญ โดยมากคนที่ทั่วไปจะคิดกันเช่นนี้ แต่แท้จริงแล้วบุคคลประเภทเก็บตัวก็เป็นประโยชน์ต่อสังคมทางอ้อมด้วย

ทฤษฎีบุคลิกภาพตามแนวคิดของไอแซก

ไอแซก (Hans J. Eysenck) เป็นนักจิตวิทยาชาวอังกฤษ ไอแซกให้ความสำคัญกับกระบวนการทางชีวภาพและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล(Biosocial) ว่าเป็นตัวแปรในการหลอมบุคลิกภาพ คำอธิบายของไอแซกเรื่องปัจจัยทางชีวภาพที่ครอบงำพฤติกรรมทั้งปกติและเบี่ยงไปจากปกติของมนุษย์ ได้รับการยอมรับจากนักวิจัยหลายสาขา ไอแซกได้จับกลุ่มของลักษณะนิสัยหลายลักษณะจนกลายเป็นมิติของบุคลิกภาพ(Type) ออกเป็น 2 มิติ ดังนี้ (ศรีเรือน แก้วกังวาน 2551)

1. Extraversion vs. Introversion (แสดงตัว vs. เก็บตัว) หมายถึง ระดับพฤติกรรมของบุคคลในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยเชื่อว่าเขาจะมีแนวโน้มเบี่ยงไปทิศทางด้านใด ซึ่งแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไป ยกตัวอย่าง เช่น บางคนจะมีแนวโน้มไปทางด้านเป็นกันเอง กระตือรือร้น ช่างเจรจา เมื่อประสบปัญหาหมักจะลดความเครียดโดยการคลุกคลีอยู่กับเพื่อนฝูง ในขณะที่อีกคนจะมีลักษณะเบี่ยงไปทางไว้ตัว เงียบขรึม แสร้งอาย(มิตินี้คล้ายกับแนวคิด attitude ของจูน)

2. Neuroticism (Emotionality vs. Emotional Stability) (เจ้าอารมณ์ vs. ความมั่นคงทางอารมณ์) มิตินี้ หมายถึงลักษณะการปรับตัวของบุคคล ระดับความมั่นคงทางอารมณ์ของบุคคล ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ในขณะที่บางคนมีอารมณ์เบี่ยงไปทางมั่นคง ผ่อนคลาย หนักแน่น สงบ แต่บางคนจะเบี่ยงไปทางจีโมโห หงุดหงิดง่าย ไม่ผ่อนคลาย ถูกกระตุ้นง่าย

ไอแซกมีความเชื่อว่าคนปกติส่วนมากจะไม่มีลักษณะเบี่ยงไปอย่างสุดขั้วทั้ง 2 มิติในลักษณะทั้ง 2 มิติ โดยจะไต่ระดับอยู่กลางๆที่เป็นลักษณะนิสัยภายใต้มิติใหญ่ 2 มิติ นั้น โดยลักษณะนิสัยย่อยทั้งหลายเหล่านั้น จะมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน(Intercorrelation) มากบ้างน้อยบ้างจนกลายเป็นนิสัยเฉพาะและลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล

เมื่อนำสองมิติมารวมกันทำให้สามารถแบ่งบุคลิกภาพได้เป็น 4 ประเภท (Eysenck, 1985 อ้างใน ปัทมา พุ่มมาพันธุ์ 2542) ดังนี้

1. บุคลิกภาพแบบมั่นคงในสภาวะอารมณ์ – แสดงออก (Stable-Extrovert) มีลักษณะเปิดเผย ให้ความร่วมมือ ใจกว้าง มีชีวิตชีวา ชอบเป็นผู้นำกลุ่มสนุกสนาน ร่าเริง ไม่จำเจ ไร้กังวล ปลอดภัย โปร่ง ช่างเจรจา เอาใจคนอื่น

2. บุคลิกภาพแบบหวั่นไหวในสภาวะอารมณ์ – แสดงออก (Neurotic-Extrovert) มีลักษณะชอบกิจกรรม ก้าวร้าว จุนเจียว ตื่นเต้นง่ายมองโลกในแง่ดี กระตือรือร้น กระวนกระวาย ใจเร็วด่วนได้ เปลี่ยนแปลงง่าย

3. บุคลิกภาพแบบมั่นคงในสภาวะอารมณ์ – เก็บตัว (Stable-Introvert) มีลักษณะยอมตามควบคุมตัวเองได้ดี รักสงบ ระมัดระวังตัว คิดมาก เจ้าระเบียบ เชื่อถือได้ สุขุมไว้ใจได้ในการทำงาน อารมณ์เยือกเย็น ช่างไตร่ตรอง

4. บุคลิกภาพแบบหวั่นไหวในสภาวะอารมณ์ – เก็บตัว (Neurotic-Introvert) มีลักษณะเก็บตัว คิดในแง่ร้าย ไม่ยืดหยุ่น หงุดหงิดง่าย กระวนกระวายใจ ไม่ชอบเข้าสังคม กระด้าง วนวาย เจ้าอารมณ์

ลักษณะของบุคลิกภาพ

ในการอธิบายบุคลิกภาพนั้น วิธีที่ได้รับความนิยมมากที่สุดวิธีหนึ่ง ซึ่งเป็นแบบจำลองที่นักจิตวิทยาเรียกว่าลักษณะเด่นของบุคลิกภาพ 5 ด้านที่สำคัญ (Big Five Personality Traits) (อานาจ ธีระวนิช, 2553 อ้างถึง Barrick and Mount, 1991) อันได้แก่ การเปิดตัวสู่สังคมความมั่นคงทางอารมณ์ การเห็นพ้องกับผู้อื่นความมีจิตสำนึก และการเปิดกว้างต่อประสบการณ์ ซึ่งในด้านการจัดการ นักวิจัยนำลักษณะเด่นที่ 5 ประการมาจัดลำดับจากต่ำไปสูงเพื่ออธิบายถึงบุคลิกภาพของผู้จัดการและพนักงานในด้านต่างๆ

1. การเปิดตัวสู่สังคม (Extroversion) คือลักษณะการเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นๆ ในสังคม บุคคลที่ชอบสังคมเป็นคนที่แสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตนเองและมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และสิ่งที่อยู่รอบข้าง ส่วนผู้จัดการที่เก็บตัว (Introverts) มีความโน้มเอียงเป็นคนมีปฏิสัมพันธ์กับ

สังคมน้อยและค่อนข้างมีทรศนะในเชิงลบผู้จัดการที่ชอบสังคมจะปฏิบัติงานได้ดีในงานที่ต้องใช้การปฏิสัมพันธ์กับสังคมสูง บุคคลที่ชอบสังคมยังมีความสัมพันธ์กับการเป็นผู้จัดการและพนักงานขายที่ประสบความสำเร็จ การชอบสังคมยังเป็นตัวชี้วัดที่ดีต่อผลการปฏิบัติงานได้มากกว่าการเห็นพ้องกับผู้อื่น ซึ่งนักวิจัยพบว่าความสุภาพนอบน้อม ความไว้วางใจเปิดเผยและมีเมตตาการเห็นพ้องกับผู้อื่น มีผลต่อผลการปฏิบัติงานน้อยกว่าคนช่างพูด คล่องแคล่วและมั่นใจ(การชอบสังคม)

2. ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) คือการผ่อนคลาย ไม่กังวลและไม่เป็นทุกข์ (อำนาจ ชีระวนิช, 2553 อ้างถึง Schermerhorn, 2008) คนที่มีอารมณ์เสียมักเกิดจากการประสบสิ่งที่ฝังใจในเชิงลบ มีอารมณ์ค้าง มีความรู้สึกเสียใจ และมักคิดถึงตนเองและผู้อื่นผู้จัดการที่มีลักษณะเด่นในด้านนี้สูงจะมีความรู้สึกโกรธแสดงความไม่พอใจ และมักมีข้อข้องใจกับงานของตนเองและผู้อื่น ส่วนผู้จัดการที่มีลักษณะเด่นด้านนี้ต่ำจะไม่ค่อยเก็บเรื่องไว้สาละมาคิพองโลกในแง่ดี และมักไม่คิดถึงตนเองและผู้อื่น

3. การเห็นพ้องกับผู้อื่น (Agreeableness) คืออุปนิสัยดี ร่วมมือและไว้วางใจ (อำนาจ ชีระวนิช, 2553 อ้างถึง Schermerhorn, 2008) คนที่เห็นพ้องกับผู้อื่นทำให้คนมีความเมตตาให้ความร่วมมือ ไม่ผูกพยาบาท มีความน่ารักอยู่ในตัวเอง เข้าอกเข้าใจ นิสัยดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเป็นห่วงผู้อื่น ส่วนบุคคลที่ไม่เห็นพ้องกับผู้อื่นมักเป็นคนที่ไม่ไว้วางใจผู้อื่น ขาดความเห็นอกเห็นใจ ไม่ร่วมมือและแม้แต่แสดงตนเป็นปรปักษ์ (อำนาจ ชีระวนิช 2553 อ้างถึง George and Jones, 2006)

4. ความมีจิตสำนึก (Conscientiousness) คือความรับผิดชอบ ไว้วางใจได้และระมัดระวัง (อำนาจ ชีระวนิช 2553 อ้างถึง Schermerhorn, 2008) บุคคลที่มีจิตสำนึกสูงจะมีความโน้มเอียงในเรื่องความเอาใจใส่ ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และจริงจังกับงาน ผู้จัดการที่มีจิตสำนึกสูงจะมีความเป็นระบบและมีวินัยต่อตนเอง ในส่วนของผู้จัดการที่มีจิตสำนึกต่ำหรือปล่อยปละบางครั้งดำเนินงานอย่างขาดทิศทางและไม่มีวินัยต่อตนเอง ละเลยในสิ่งที่ควรกระทำและมักล้มเลิกในสิ่งที่ตนทำ ดังนั้นความมีจิตสำนึกจึงเป็นตัวทำนายผลการปฏิบัติงานที่ดีของงานชนิดต่าง ๆ จำนวน ผลจากการวิจัยยังพบว่า ความมีจิตสำนึกมีสหสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างแข็งแกร่งกับผลการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม โดยบุคคลที่มีบุคลิกภาพดังกล่าวจะตระหนักอย่างแข็งแกร่งในจุดมุ่งหมาย พันธะและยืนหยัด ซึ่งผลการปฏิบัติงานโดยทั่วไปจะดีกว่าผู้ที่ปล่อยปละ (อำนาจ ชีระวนิช 2553 อ้างถึง Barrick and Mount, 1991)

5. การเปิดกว้างต่อประสบการณ์ (Openness to Experience) คือความอยากรู้อยากเห็น ยอมรับความคิดใหม่และมีจินตนาการ (อำนาจ ชีระวนิช, 2553 อ้างถึง Schermerhorn, 2008) คนที่เปิดกว้างต่อประสบการณ์มีความโน้มเอียงเป็นคนมีความคิดแปลกกว่าคนอื่นมีความเอาใจใส่ต่อสิ่งต่างๆ อย่างกว้างขวางเปิดรับต่อสิ่งกระตุ้น มีความกล้าและยอมรับความเสี่ยง ผู้จัดการที่มีลักษณะเด่นในด้านนี้สูง มักเป็นผู้ที่ยอมรับความเสี่ยงและยอมปรับเปลี่ยนแผนและการตัดสินใจได้ง่ายกว่า

ผู้จัดการที่มีระดับการเปิดกว้างต่อประสบการณ์ต่ำหรืออยู่ในกรอบ มีความโน้มเอียงยอมรับความเสี่ยงน้อยและมีความคิดในเชิงอนุรักษ์เมื่อทำการวางแผนและตัดสินใจ ในองค์การบางแห่งหรือตำแหน่งบางตำแหน่งความโน้มเอียงนี้เป็นคุณสมบัติที่สำคัญเช่น ผู้จัดการด้านการเงินของมหาวิทยาลัยรัฐต้องกำกับติดตามการปฏิบัติงานของคณะและหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบด้านงบประมาณและการเบิกจ่ายเงินตามบัญชี เป็นต้น

ลักษณะเด่นของบุคลิกภาพ 5 ประการที่กล่าวมาข้างต้นสามารถนำมาใช้ในการอธิบายพฤติกรรมของบุคคลในองค์การได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามยังคงมีลักษณะของบุคลิกภาพในด้านอื่นๆ ที่มีความสำคัญและสามารถอธิบายพฤติกรรมของบุคคลในด้านต่างๆ ได้เช่นกัน ซึ่งที่สำคัญได้แก่

6. อำนาจการควบคุม (Locus of Control) ความเชื่อของคนจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของการยอมรับสาเหตุของความสำเร็จหรือความล้มเหลวอันเกิดจากบุคลิกภาพที่เรียกว่าอำนาจการควบคุม ซึ่งเป็นลักษณะบุคลิกภาพที่อธิบายขอบเขตความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุมสภาพแวดล้อมและเหตุการณ์ภายนอกที่มีผลกระทบต่อตน ดังนั้น การกระทำและพฤติกรรมของคนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นตัวกำหนดผลลัพธ์ต่างๆ เช่น ระดับผลการปฏิบัติงานหรือการเลื่อนตำแหน่ง ผู้จัดการที่เชื่ออำนาจจากภายในตนจะคิดว่าความสำเร็จขององค์การถือเป็นภาระที่ตนต้องรับผิดชอบทั้งหมดจากผลการวิจัยพบว่า ความเชื่อในลักษณะนี้มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับคะแนนความสำเร็จ โดยพฤติกรรมที่แสดงออกจะเป็นพวกเน้นงาน ยินยอมที่จะทำให้สำเร็จ ไม่หยุดนิ่งต่อการคิดและมีความยืดหยุ่น พยายามค้นหาข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาหรือควบคุมสถานการณ์ ตลอดจนตระหนักเรื่องของสาเหตุและผลกระทบ ส่วนผู้จัดการที่มีความเชื่ออำนาจจากภายนอกตน (External Locus of Control) เชื่อว่าชีวิตตนถูกควบคุมโดยพลังจากภายนอก ดังนั้น จึงคิดว่าการกระทำของตนจะมีผลต่อความสำเร็จเพียงบางส่วนเท่านั้น

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า อำนาจจากภายในตนและนอกตนมีความสำคัญต่อการทำงานแตกต่างกัน ผู้มีอำนาจจากภายในตนแสดงให้เห็นถึงความกังวลน้อย แรงจูงใจในการทำงานสูงกว่าและมีความคาดหวังอย่างแข็งขันว่าความพยายามจะนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานหลักฐานจากการวิจัยชี้ว่าพนักงานที่มีความเชื่อในอำนาจภายในตนสูงจะมีความพอใจในงานน้อย หมายถึงงานที่ได้รับมอบหมาย และเกี่ยวพันกับงานน้อยกว่าพนักงานที่มีอำนาจภายในตนสูงผู้จัดการที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีความเชื่ออำนาจจากภายในตนเพราะเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในองค์กร ดังนั้นต้องเชื่อมั่นต่อความสามารถของตนในการสร้างความแตกต่างที่เห็นว่าให้เกิดขึ้นกับองค์การผู้นำระดับสูงจำนวนมากในพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และองค์กรที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมักเป็นผู้ที่มีอำนาจจากภายในตนสูง โดยผู้จัดการเหล่านี้ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นกับธุรกิจอินเทอร์เน็ต ซึ่งในการนำพากิจการผู้นำต้องเชื่อมั่นว่าตนเองและพนักงานสามารถเผชิญกับผลกระทบในเชิงลบจากแรงกดดันและเหตุการณ์จากภายนอกได้

7. ความมีประสิทธิภาพในตน (Self-Efficacy) คือความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับสมรรถนะในการปฏิบัติงาน (Griffin, 2008 cited in Marilyn and Mitchell, 1992) ซึ่งแตกต่างจากอำนาจการควบคุม เนื่องจากความมีประสิทธิภาพในตนไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องของความสามารถในการควบคุมเหตุการณ์ต่างๆ แต่เกี่ยวข้องกับความเชื่อของบุคคลในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ บุคคลที่มีความมีประสิทธิภาพในตนสูงเชื่อว่า ตนสามารถปฏิบัติในงานที่เฉพาะเจาะจงได้ดี ในขณะที่บุคคลที่มีความมีประสิทธิภาพในตนต่ำ โน้มเอียงเคลือบแคลงสงสัยกับความสามารถในการปฏิบัติงานของตน ซึ่งความเชื่อในความสามารถนี้ทำให้เกิดความมั่นใจในตนและก่อให้เกิดความตั้งใจในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

8. ความภูมิใจต่อตนเอง (Self-Esteem) คือการประเมินค่าตนเองว่าเป็นคนที่มีสมรรถนะ ความสำคัญ ความสำเร็จและมีคุณค่าหรือกล่าวง่ายๆ ว่า ชอบหรือไม่ชอบตัวเอง บุคคลที่มีความภูมิใจต่อตนเองสูงจะรู้สึกว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถสมควรต่อการได้รับการยกย่องและมีสมรรถนะในการจัดการสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ส่วนบุคคลที่มีความภูมิใจต่อตนเองต่ำจะมีความคิดเห็นที่ไม่ดีต่อตนเอง ขาดความมั่นใจในสมรรถนะและความสามารถของตนที่จะประสบความสำเร็จในงาน

ความภูมิใจต่อตนเองมีความสัมพันธ์กับความพอใจในงาน ซึ่งผลการศึกษาก่อนหน้านี้ยืนยันว่า คนที่มีความภูมิใจต่อตนเองสูงจะพอใจในงานมากกว่าคนที่มีความภูมิใจต่อตนเองต่ำ (Kinicki and Williams, 2006) นอกจากนี้ บุคคลที่มีความภูมิใจต่อตนเองสูงโน้มเอียงหางานที่มี

สถานภาพสูง เชื่อมั่นในความสามารถของตนเองที่จะสร้างผลการปฏิบัติงานในระดับที่สูงกว่าและมีแรงจูงใจจากภายในสูง อันเป็นผลจากความสำเร็จในงาน

9. ลัทธิมาเคียเวลลี (Machiavellianism) นิคโคโล มาเคียเวลลี (Niccolo Machiavelli) ได้อธิบายถึงลักษณะพิเศษในเรื่องการได้มาซึ่งอำนาจและการจัดการกับคนอื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายส่วนตัวอย่างแท้จริงโดยลัทธิมาเคียเวลลีอธิบายถึงการเน้นการปฏิบัติ ควบคุมอารมณ์ตนและใช้จุดหมายปลายทางกำหนดวิธีการ ดังนั้น ตามความคิดเห็นของมาเคียเวลลี ผู้นำต้องใช้วิธีการนำหรือกลวิธีเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการคนที่มีบุคลิกภาพแบบไฮแมช (High-Mach) ปกติจะเป็นคนที่หาประโยชน์ใส่ตัวและไม่เอาใจใส่ต่อบุคคลอื่น โดยใช้จุดหมายปลายทางมาอธิบายวิธีการ ส่วนคนที่มีบุคลิกภาพแบบโลว์-แมช (Low-Mach) จะยินยอมให้ผู้อื่นใช้อำนาจเหนือตนกลุ่มพนักงานที่ไฮ-แมชจะทำงานได้ดีโดยไม่ขึ้นอยู่กับการเกะกะของงาน แต่ต้องเป็นงานที่ไม่น่าอึดใจประกอบด้านจริยธรรมมาพิจารณาประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนเป็นงานที่ต้องใช้ทักษะการต่อรองหรือมีรางวัลสำคัญสำหรับผู้ชนะ ส่วนในงานที่จุดหมายปลายทาง/เป้าหมายหรือการวัดผลการปฏิบัติงานไม่มีความชัดเจนจะทำนายผลการปฏิบัติงานของพวกเขาไฮแมชได้ยาก (Robbins and Coulter, 2002)

10. ผู้นิยมอำนาจหน้าที่ (Authoritarianism) คือขอบเขตที่บุคคลเชื่อว่า ความแตกต่างของอำนาจและสถานภาพเป็นสิ่งที่เหมาะสมในระบบชั้นทางสังคมหรือในองค์กรคนที่นิยมอำนาจหน้าที่สูงจะยอมรับคำสั่งจากบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่สูงกว่าอย่างแท้จริง สำหรับคนที่ไม่นิยมอำนาจหน้าที่ แม้จะยังคงปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา แต่มักมีคำถามในสิ่งต่างๆ ที่แสดงถึงความไม่เห็นด้วยและปฏิเสธคำสั่ง ถ้าเห็นว่าคำสั่งนั้นๆ ไม่มีเหตุผลเพียงพอ ผู้จัดการที่นิยมอำนาจหน้าที่สูง โน้มเอียงที่จะมีวิธีการนำแบบเผด็จการ ส่วนผู้จัดการที่นิยมอำนาจหน้าที่ต่ำ โน้มเอียงให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงบทบาทที่สำคัญในการตัดสินใจคนที่นิยมอำนาจหน้าที่สูงชอบแสดงตนเองในเรื่องตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ที่เป็นทางการ สถานภาพและชั้นยศ ดังนั้น คนที่มีความนิยมในอำนาจหน้าที่ต่างกันจะมีวิธีการใช้อำนาจแตกต่างกันและคาดหวังการตอบสนองจากผู้ใต้บังคับบัญชาแตกต่างกัน (Griffin, 2008)

11. ความโน้มเอียงกับความเสี่ยง (Risk Propensity) คือระดับที่บุคคลตั้งใจใช้โอกาสและตัดสินใจเกี่ยวกับความเสี่ยง (Griffin, 2008) ผู้จัดการที่มีความโน้มเอียงกับความเสี่ยงสูงจะมีความคาดหวังต่อการนำความคิดใหม่ไปทดลองใช้จนส่งผลให้องค์การไปสู่ทิศทางใหม่และแตกต่างจากคู่แข่ง ดังนั้น จึงกระตุ้นพนักงานในการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กร ในอีกด้านหนึ่ง

ผู้จัดการผู้นี้ อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่องค์กรได้เช่นกัน ถ้าการตัดสินใจที่เสี่ยงนั้นเป็นสิ่งที่ผิดพลาด แต่สำหรับผู้จัดการที่มีความโน้มเอียงกับความเสียดำ มักใช้วิธีการแบบอนุรักษ์และตัดสินใจในสิ่งที่ผ่านการพิสูจน์มาแล้ว

12. บุคลิกภาพแบบ A และแบบ B (Type A and type B Personalities) แนวคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพแบบ A และแบบ B เป็นที่ได้รับความสนใจอย่างสูง เพราะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อพฤติกรรมทั้งในงานและนอกงานของบุคคล และรวมถึงการตอบสนองต่อความเครียดบุคลิกภาพแบบ A คือบุคคลที่มีความรู้สึกผูกพัน มีมาตรฐานและเป้าหมายสูง อุทิศตนให้กับงานและตระหนักถึงความเร่งด่วนต่อเวลาบุคคลแบบ A โหมเอียงที่จะแข่งขันในการทำงานและวัดการผลปฏิบัติงานของตนเทียบกับบุคคลอื่น บุคคลประเภทนี้มักทำในหลายสิ่งหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ตลอดจนอาจมีอาการฉุนเฉียว ก้าวร้าวและขาดความอดทนต่อความล่าช้า

สำหรับบุคลิกภาพแบบ B คือบุคคลที่ทำอะไรไปเรื่อยๆ และไม่ค่อยแข่งขันกับเหตุการณ์ในแต่ละวันบุคคลแบบ B เป็นคนที่ปล่อยวางกับงานและไม่ค่อยให้ความสำคัญกับเวลาที่รีบเร่ง ไม่ค่อยวิตกกังวล วางตัวแบบสบายๆ และไม่ค่อยเอาใจใส่ในรายละเอียดจนอาจนำไปสู่ความผิดพลาดในงานที่สำคัญๆ (Lewis, Goodman and Fandt, 2004)

13. ความสามารถในการปรับตัว (Resilience) คือความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่ก่อให้เกิดความสับสนได้ในระดับสูง ขณะที่แสดงอาการผิดปกติในการปฏิบัติหน้าที่ต่ำสุดความสามารถประเภทนี้ไม่เพียงแต่สามารถเผชิญกับแรงกดดันจากความไม่แน่นอนเท่านั้น แต่ต้องสามารถดำเนินการเพื่อความอยู่รอดและความสำเร็จได้อย่างแท้จริง ภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีความซับซ้อนและไม่สามารถคาดการณ์ได้ (Lewis, Goodman and Fandt, 2004)

14. การเฝ้าระวังตนเอง (Self-Monitoring) คือระดับที่บุคคลสามารถอ่านและใช้สิ่งกระตุ้นจากสภาพแวดล้อมเพื่อกำหนดพฤติกรรมของตนบุคคลที่มีระดับการเฝ้าระวังตนเองสูงสามารถอ่านสภาพแวดล้อมและสิ่งกระตุ้นทางสังคมเพื่อนำมากำหนดพฤติกรรมของตนว่า พฤติกรรมใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมได้ดีกว่าบุคคลอื่น การมีระดับการเฝ้าระวังตนเองสูงมีผลต่อการรับรู้สภาพแวดล้อม ดังนั้นจึงสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ส่วนบุคคลที่มีระดับการเฝ้าระวังตนเองต่ำ โหมเอียงจะมีรากฐานเชิงพฤติกรรมจากสิ่งที่อยู่ภายในตน

บุคคลที่มีระดับการเฟื่องตัวเองสูงโน้มน้าวที่จะเป็นผู้นำและเรียนรู้ทักษะการจัดการได้ดีกว่าบุคคลที่มีระดับการเฟื่องตัวเองต่ำ นอกเหนือจากนั้นผู้จัดการที่มีระดับการเฟื่องตัวเองสูงสามารถเผชิญกับสถานการณ์ของวัฒนธรรมข้ามชาติได้ดีกว่า จึงปรับพฤติกรรมต่อสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ระดับการเฟื่องตัวเองแตกต่างกันทั้งข้อดีและข้อเสีย เช่น บุคคลที่มีระดับการเฟื่องตัวเองสูงจะยึดหยุ่นต่อสถานการณ์ จนดูเหมือนเป็นคนโลเล ในทางตรงข้ามผู้ที่มีการเฟื่องตัวเองต่ำ มักเป็นคนประเพณีนิยม นึดมั่นกับสิ่งต่างๆ จนเกินไป ดังนั้น ความเหมาะสมจึงขึ้นอยู่กับสถานการณ์(Lewis, Goodman and Fandt, 2004)

15. วิธีการแก้ปัญหา (Problem-Solving Style) นักจิตวิทยาชื่อคาร์ล จุง (Carl Jung) เชื่อว่า คนมีวิธีการแก้ปัญหาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเกิดจากวิธีการในการรวบรวมและประเมินผลข้อมูลข่าวสารเพื่อทำการตัดสินใจ กล่าวคือคนบางกรรบรวมข้อมูลข่าวสารในลักษณะที่ก่อให้เกิดความรู้สึกต่อการสัมผัส (Sensation) โดยเน้นที่รายละเอียด ข้อเท็จจริงและงานประจำ ในขณะที่บางคนรวบรวมข้อมูลข่าวสารอันเป็นผลจากการหยั่งรู้ที่เกิดขึ้นในใจ (Intuition) โดยเน้นภาพใหญ่และในประเด็นของความเป็นไปได้ที่สิ่งต่างๆ จะเกิดขึ้น ส่วนในด้านการประมวลผลนั้น ข้อมูลอาจประเมินจากการคิด (Thinking) โดยใช้เหตุผลและการวิเคราะห์ หรือจากความรู้สึก (Feeling) โดยการตอบสนองความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น เนื่องจากความแตกต่างเหล่านี้ต่างกันเป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงไม่เป็นที่แปลกใจว่าเหตุใดคนจึงมีวิธีการทำงานที่แตกต่างกัน(อานาจ ชีระวนิช 2553 อ้างถึง Schermerhorn, 2008)

16. ความต้องการความสำเร็จ ความผูกพันและอำนาจ (Needs for Achievement, Affiliation, and Power) เดวิด แมคเคลแลนด (David McClelland) นักจิตวิทยาที่ทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการความสำเร็จความผูกพันและอำนาจอธิบายถึงความต้องการความสำเร็จคือขอบเขตที่บุคคลมีความต้องการอย่างแข็งขันในการปฏิบัติภาระงานที่ท้าทายด้วยดีและบรรลุมาตรฐานส่วนบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ บุคคลที่มีความต้องการความสำเร็จสูงมักกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายและชัดเจนสำหรับตนเอง และต้องการที่จะได้รับผลป้อนกลับของงานส่วนความต้องการความผูกพันคือขอบเขตที่บุคคลมีความกังวลเกี่ยวกับการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นมีความชอบและมีการดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลอื่น สำหรับความต้องการอำนาจเป็นขอบเขตที่บุคคลต้องการควบคุมหรือมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่น การวิจัยให้ข้อแนะนำว่าความต้องการความสำเร็จและอำนาจในระดับสูงมีประโยชน์ต่อผู้จัดการระดับต้นและระดับกลางส่วนความต้องการอำนาจในระดับสูงมีความสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้จัดการระดับสูง นอกจากนี้ การศึกษาหนึ่งพบว่าประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาโดยเปรียบเทียบแล้วโน้มน้าวมีความต้องการอำนาจในระดับสูง

สำหรับความต้องการความผูกพันในระดับสูงอาจไม่มีความสำคัญเสมอไปต่อผู้จัดกาเพราะทำให้ผู้จัดการมีความกังวลและต้องใช้ความพยายามอย่างสูงเพื่อให้เป็นที่พอใจของบุคคลอื่นแทนที่จะใช้ความพยายามเหล่านั้นเพื่อผลการปฏิบัติงาน แม้การวิจัยส่วนใหญ่จะทำการศึกษาในสหรัฐอเมริกา แต่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับประเทศต่างๆได้เช่นกัน

ผลกระทบของบุคลิกภาพ

ในส่วนนี้ จะอธิบายถึงผลกระทบของบุคลิกภาพที่มีต่องาน อาชีพ ความเครียด ทัศนคติและอารมณ์ของบุคคล (Hill and McShane, 2008)

1. ผลกระทบของบุคลิกภาพที่มีต่อทัศนคติและอารมณ์ คนบางคนดูเหมือนร่าเริงแจ่มใสอยู่ตลอดเวลา ขณะที่บางคนเหมือนกับไม่มีความสุขกับสิ่งที่อยู่รอบข้าง อารมณ์ของคนได้รับอิทธิพลจากบุคลิกภาพ คนบางคนโดยธรรมชาติโน้มเอียงเป็นคนมีอารมณ์ดี ซึ่งคนเหล่านี้มักเป็นคนที่ชอบสังคม โดยเป็นคนชอบออกสังคมและพูดคุยกับบุคคลต่างๆ บุคคลที่มีลักษณะแบบนี้ มักใช้เหตุผลและมีความมั่นคงทางด้านอารมณ์สูง ในทางตรงข้ามบุคคลที่ชอบเก็บตัวมักเป็นคนเก็บขี้นิมิ จี๋ สงสัยและระมัดระวังตัวเองสูง ดังนั้น มักจะมีอารมณ์ขุ่นมัวกับงานและสภาพแวดล้อมอื่นๆ ผลจากการวิจัยพอสรุปได้ส่วนหนึ่งว่าลักษณะเด่นของบุคลิกภาพมีผลต่อทัศนคติและอารมณ์ของคน แต่ผลกระทบยังไม่เท่ากับสภาพแวดล้อมการทำงาน

2. ผลกระทบของบุคลิกภาพที่มีต่อความเครียดและความสุข เนื่องจากบุคลิกภาพมีผลต่ออารมณ์ ดังนั้นจึงมีผลต่อความเครียดและความสุขของคน คนที่มองโลกในแง่ดี เชื่อมั่นตนเองและมีอารมณ์ดีจะมีความเครียดน้อย ซึ่งลักษณะนี้ อ้างถึงแนวความคิดเกี่ยวกับความสามารถในการปรับตัว กล่าวคือ คนแต่ละคนจะมีระดับความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกัน บุคคลที่มีระดับความสามารถในการปรับตัวสูงจะสามารถรักษาความมั่นคงทางจิตใจได้ดีกว่า เมื่อเผชิญกับความเครียด

บุคลิกภาพมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อระดับการควบคุมอารมณ์ โดยบุคคลที่ควบคุมอารมณ์ได้ดี มักเป็นคนที่มีมองโลกในแง่ดี ดังนั้นจึงไม่ค่อยมีความกังวลทางจิตใจและชีวิตมีความสุข

3. ผลกระทบของบุคลิกภาพที่มีต่อผลการปฏิบัติงาน ลักษณะเด่นของบุคลิกภาพ 5 ประการ มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับงานและผลการปฏิบัติงานในระดับที่แตกต่างกัน บุคคลที่มีความมั่นคง

ทางอารมณ์สูง โน้มเอียงทำงานได้ดีกว่าบุคคลที่มีความเครียดสูง บุคคลที่มีระดับการเห็นพ้องกับผู้อื่นสูง โน้มเอียงจัดการด้านความสัมพันธ์กับลูกค้าและสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ คนที่มีจิตสำนึกจะมีลักษณะเด่นของบุคลิกภาพที่มีคุณค่าต่อผลการปฏิบัติงาน โดยคนที่มีจิตสำนึกโน้มเอียงจะมีเป้าหมายส่วนบุคคลสูง แรงจูงใจสูงและคาดหวังในผลการปฏิบัติงานในระดับที่สูง คนมีจิตสำนึกจะปฏิบัติงานนอกเหนือจากคำบรรยายลักษณะงานละทำงานได้ดีในงานที่องค์กรให้อิสระในการทำงานมากกว่าในองค์กรที่เน้นการสั่งการและการควบคุม บุคคลที่มีจิตสำนึกมักเป็นคนที่มีการเห็นพ้องกับผู้อื่นและความมั่นคงทางอารมณ์สูงด้วย

4. ผลกระทบของบุคลิกภาพที่มีต่อความพอใจในอาชีพ ความเข้าใจบุคลิกภาพของบุคคลมีประโยชน์อย่างสูงต่อการคัดเลือกพนักงานและการจัดงาน ดังนั้นในการสรรหาและคัดเลือกพนักงานไม่ใช่เพียงแค่พิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่างทักษะกับคำบรรยายลักษณะงานเท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงการอยู่ในแนวเดียวกันกับบุคลิกภาพ ค่านิยมและความสามารถ กับ ข้อกำหนดความต้องการของงานและลักษณะสภาพแวดล้อมในงานด้วย แม้บุคคลจะมีความสามารถพิเศษในงานหนึ่งๆ แต่บุคลิกภาพและค่านิยมต้องอยู่ในแนวเดียวกันกับงานที่ทำด้วย เนื่องจากความสำเร็จในอาชีพขึ้นอยู่กับระดับความลงรอยกันระหว่างบุคคลและสภาพแวดล้อมในงาน ซึ่งผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า ความสอดคล้องกันในระดับที่สูงนี้ นำไปสู่ผลการปฏิบัติงาน ความพอใจในงานและระยะเวลาที่ทำงานอยู่ในอาชีพนั้นๆ

การประเมินบุคลิกภาพ

การประเมินบุคลิกภาพเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก นักจิตวิทยาและนักวิชาการพยายามหาวิธีการ และสร้างเครื่องมือหรือแบบสอบเพื่อวัดบุคลิกภาพ แม้ไม่สามารถบ่งบอกแบบสอบที่สามารถวัดบุคลิกภาพได้ทุกแง่มุม หรือสมบูรณ์ก็ตาม แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันว่า การวัดบุคลิกภาพตามลักษณะตามที่ต้องการทราบสามารถกระทำได้ด้วยวิธีต่างๆ และการประเมินบุคลิกภาพจะมีความตรงสูง และครอบคลุมทุกด้านควรใช้หลายๆวิธีประกอบกัน

Lazarus (1971) ได้แบ่งวิธีการประเมินบุคลิกภาพดังต่อไปนี้

1. **อัตชีวประวัติ (Life History)** คือ ประวัติชีวิตและพัฒนาการของบุคคล ลาซารัส เชื่อว่าบุคลิกภาพที่ปรากฏในปัจจุบันเป็นผลของการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เหตุการณ์ในอดีตเป็นข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลและความต้องการของบุคคลที่ทำให้เขาแสดงออกมา ซึ่งจะเน้นในเรื่องความต่อเนื่องระหว่างอดีตจนถึงปัจจุบัน ข้อมูลอาจได้มาจากสมาชิกในครอบครัว บันทึกรายการ หรือ

บุคคลที่ใกล้ชิด เป็นต้น วิธีนี้อาจจะเกิดข้อผิดพลาดได้ ถ้าบุคคลที่ให้ข้อมูลละเอียดละเอียดยบางส่วน อดีตชีวประวัติมีรากฐานมาจากการสังเกตโครงสร้างของบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลจึงทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจ วิธีการแก้ไขปัญห สัมพันธภาพกับผู้อื่น และการรับรู้ตนเอง

2. การสัมภาษณ์ (Interview) วิธีการสัมภาษณ์นี้จะแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ เช่น เพื่อการตรวจวินิจฉัย การทำจิตบำบัด เพื่อหาข้อมูล หรือเพื่อสร้างสัมพันธภาพ ข้อมูลของอดีตชีวประวัติมักจะมาจากสัมภาษณ์ เพราะวิธีที่มีความยืดหยุ่นและยังแสดงให้เห็นถึงวิธีการเผชิญหน้าของบุคคล (เมื่อใช้อย่างมีทักษะและภายใต้สถานการณ์ที่เหมาะสม) ในทางตรงกันข้าม วิธีการสัมภาษณ์นี้อาจก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรง วิธีการสัมภาษณ์มีลักษณะที่สำคัญ คือ การสัมภาษณ์โดยตรงถึงประสบการณ์ในชีวิตของบุคคลนั้น รวมทั้งการรับรู้และความคิด นอกจากนี้เพื่อจะให้การสัมภาษณ์ได้ผลดีก็คือ การสังเกต ควรสังเกตคำพูดและท่าทาง การแสดงออกทางสีหน้า อารมณ์และวิธีการคิด ข้อดีของการสัมภาษณ์ คือ การได้เผชิญหน้ากันของผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ นอกจากนี้ผู้สัมภาษณ์ยังสามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ได้

3. การทดสอบทางจิตวิทยา (Psychological Testing) เป็นการทดสอบที่จะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมและการตอบสนอง (introspection) ภายใต้เงื่อนไขมาตรฐานที่กำหนดขึ้น การทดสอบเปรียบเสมือนกับการทดลอง คือ พยายามที่จะควบคุมหรือกำจัดตัวแปรที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุด เพื่อที่จะได้อยู่ในเงื่อนไขที่จำกัดอันส่งผลต่อพฤติกรรมและมีการเสนอสิ่งเร้าให้ผู้ถูกทดสอบ

การทดสอบทางจิตวิทยามีหลายชนิด แต่ในที่นี้จะพิจารณา 2 ประการที่สำคัญๆเท่านั้น ได้แก่ Structure Test และ Unstructure Test หรือ Projective Test

3.1 Structure Test ได้แก่ แบบสอบถามต่างๆ โดยมีคำตอบให้เลือกซึ่งมีมาตรฐาน มีความชัดเจนและข้อจำกัด ผู้ตอบสามารถเลือกตอบหลายๆคำตอบ หรือตอบว่าใช่ “ไม่ใช่” หรือ “ไม่แน่ใจ” และให้น้ำหนักความสำคัญ(Rating Scale) เช่น ชอบมาก ชอบปานกลาง ชอบน้อย เป็นต้น การประเมินผลจากแบบทดสอบเหล่านี้ ใช้วิธีการให้คะแนนซึ่งเป็นวิธีการทางปรนัยที่ค่อนข้างสูง เช่น

3.1.1 แบบทดสอบ 16 PF ของแคทเทลล์ (1965) (16 Personality Factor) แบบทดสอบชุดนี้มีชื่อเสียงในการประเมินลักษณะต่างๆของบุคคล นิยมใช้ในการเลือกอาชีพและแนวโน้มของการเป็นโรคจิตและโรคประสาท

3.1.2 แบบทดสอบ MMPI เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความปกติ-ไม่ปกติ ทางด้านอารมณ์ จิตใจ และบุคลิกภาพของบุคคล ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีความเป็นสากลค่อนข้างสูง และได้รับการแปลเป็นภาษาต่างๆถึง 124 ภาษา

3.1.3 แบบทดสอบ California Personality Inventory (CPI) แบบทดสอบนี้มีความคล้ายคลึงกับMMPI ใช้วัดบุคลิกที่ไม่มีปัญหาทางจิตเวช มีวิธีการวัดบุคลิกลักษณะหลายมิติ (หลายScale) อาทิ ความเป็นผู้นำ ความก้าวร้าว ความมีจิตสำนึก ความสามารถเชิงสังคม เป็นต้น

3.1.4 แบบทดสอบ Eysenck Personality Inventory (EPI) การใช้แบบวัดบุคลิกภาพ EPI เป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นโดยHan J. Eysenck and Sybil B.G. Eysenck ซึ่งพัฒนามาจากแบบวัด MPI (Maudsley Personality Inventory) โดย Eysenck ได้ใช้แบบวัดบุคลิกภาพเพื่อศึกษาแบบแผนทางพฤติกรรมของมนุษย์ 2 มิติ คือ บุคลิกภาพแบบมีมิตร-เก็บตัว (Extraversion-Introversion หรือ Scale E) และบุคลิกภาพแบบมีจิตมั่นคง-ไม่มั่นคงทางอารมณ์ (Neuroticism-Stability หรือ Scale N)

3.2 Unstructure Test หรือ Projective Test สร้างขึ้นโดยมีสิ่งเร้าที่ไม่ชัดเจน กลุ่มเครื่องมือและให้เขาแปลความหมายสิ่งเร้าที่เห็นนั้น คำตอบเหล่านี้จะทำให้ทราบถึงบุคลิกภาพของบุคคล นอกจากนี้อาจทำให้ทราบถึงแรงจูงใจไว้สำนึกต่างๆที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและพยาธิสภาพทางจิต แบบทดสอบที่ใช้ได้แก่หยดหมึก การวาดภาพ ฯลฯ แบบทดสอบที่มีชื่อเสียงที่ใช้กัน ได้แก่

3.2.1 แบบทดสอบรอร์ชาร์ท (Rorschach Test) เป็นกลุ่มรูปหมึกหยด ซึ่งทำแบบทดสอบจะอธิบายรูปที่มองเห็นเหล่านั้นได้หลายอย่าง ผู้ทำแบบทดสอบจะดูรูปเหล่านั้น และให้คำอธิบายว่าเขาเห็นอะไร เขาคิดและรู้สึกอย่างไรจากการดูรูปภาพ คำอธิบายของเขาจะถูกนำมาตีความและประเมินว่า เขามีความคิด ความรู้สึก และการรับรู้อย่างไร

3.2.2 แบบทดสอบ TAT (The Thematic Apperception Test) คือ กลุ่มของรูปภาพที่ผู้ทดสอบบุคลิกภาพดูและให้เขาอธิบายความคิด ความรู้สึกที่เกิดจากการเห็นรูปภาพนั้นๆ ผู้ทดสอบจะตีความจากคำตอบของผู้ทำแบบทดสอบว่าเขามีลักษณะจิตใจได้อะไร

3.2.3 แบบทดสอบ SCT (The Sentence Completion Test) เป็นต้น แบบทดสอบ Projective นี้ต้องการผู้ทดสอบที่ชำนาญและได้รับการฝึกเป็นพิเศษในการใช้การทดสอบและแปลผล

4. การสังเกตพฤติกรรม (Obseration of Behavior) มีจุดประสงค์เพื่อที่จะทราบถึงโครงสร้างและกระบวนการทางจิตใจที่บุคคลนั้นสนใจอยู่ วิธีการสำคัญในการสังเกตก็คือ การประเมินค่า (Rating Scale) และ Q-sort การประเมินค่าเป็นการตัดสินใจ การตีความหมายของผู้สังเกตหลายคน ไม่ว่าจะเป็นในการสัมภาษณ์ การทดสอบทางจิตวิทยา หรือในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ส่วน Q-Sort เป็นวิธีการทางสถิติโดยการกำหนดตัวเลขในการประเมินค่า

จะเห็นได้ว่า การประเมินบุคลิกภาพมีหลายวิธี การนำไปใช้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์สถานการณ์และตัวบุคคลเป็นหลัก นอกจากนี้ยังอาจใช้วิธีหนึ่งหรือหลายวิธีร่วมกัน เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความเที่ยงตรงมากขึ้นและจากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยมีความต้องการศึกษาบุคลิกภาพในด้านเก็บตัว และบุคลิกภาพด้านแสดงออก จึงนำแบบสอบถามที่วัดบุคลิกภาพของ นลิน เล็กมาก (2548) ที่ได้ใช้ในการทำวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบนเว็บ เรื่องคุณธรรมของการอยู่ร่วมกันตามหลักศาสนา ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัว สีวลี แซ่ชูชูป (2550) ที่ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนบนเว็บเรื่อง ปัญหาและผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่๒ ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัว มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้ในการทำการวิจัยครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

อุไร สิงโต (2522) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหญิงในชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 ปีการศึกษา 2521 ของโรงเรียนรัฐบาลแบบสหศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 160 คน

ผลการวิจัยปรากฏว่า บุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติค่า 10.01

วันดี ระเจริญ (2524) ศึกษาเรื่อง บุคลิกภาพของนักศึกษาวิทยาลัยครูจันทบุรี (แบบสำรวจบุคลิกภาพ CPI) ได้ผลการวิจัยออกมาว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีบุคลิกภาพด้านการชอบออกสังคม การยอมรับตนเอง ฟังตนเอง สูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ศรีไพบุลย์ สังข์บัวศรี (2525 อ้างใน สิริรัตน์ โกสยศานนท์, 2541) ศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มตัวอย่าง 300 คน โดยใช้แบบทดสอบ CPI วัดบุคลิกภาพของพยาบาลร่วมกับแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของพยาบาล ผลการศึกษา พบว่า พยาบาลที่มีผลการปฏิบัติงานดี จะมีลักษณะบุคลิกภาพในด้านความชอบ ความมีอำนาจเหนือผู้อื่น ความรับผิดชอบ การปฏิบัติงานในการเข้าสังคม และความใฝ่สัมฤทธิ์ โดยการปฏิบัติตามผู้อื่น สูงกว่าพยาบาลที่มีผลการปฏิบัติงานปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผกาทิพย์ สุขวัฒน์ (2529) ได้ศึกษาผลของบุคลิกภาพกับเพศต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษเรื่องคำนำหน้านามจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 10 โดย แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มบุคลิกภาพแบบเก็บตัวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่องคำนำหน้านาม สูงกว่ากลุ่มบุคลิกภาพแบบแสดงตัว

เจษฎา ชนะโรค (2530) ทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะผู้เรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ได้ผลการวิจัยออกมาว่า บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยแบ่งบุคลิกภาพออกเป็นแบบแสดงตัวและแบบเก็บตัว

ธรรมบุญ นิลวรรณ (2537) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพต่างกันในการเขียนภาพฉาย โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อนและหลังได้เรียนของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพต่างกัน 3 แบบ ผลการวิจัยออกมาว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของกลุ่มบุคลิกภาพแบบแสดงตัวสูงกว่ากลุ่มบุคลิกภาพแบบปกติและสูงกว่ากลุ่มบุคลิกภาพแบบเก็บตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และกลุ่มบุคลิกภาพแบบปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างจาก กลุ่มบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

ผุขณีย์ ยมาภัย(2537) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพความรู้ด้านการขาย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับผลการปฏิบัติงานของพนักงานขาย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานขาย โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล บุคลิกภาพ ความรู้ด้านการขาย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับผลการปฏิบัติงานของพนักงานขาย จำนวน 250 คน ผลการวิจัยพบว่า พนักงานส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบมั่นคงแสดงออก มีความรู้ด้านการขาย มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และมีผลการปฏิบัติงานขายอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า อายุ ระดับการศึกษา อายุการทำงาน ลักษณะการประกอบอาชีพ(อาชีพหลัก) มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าบุคลิกภาพแบบมั่นคงแสดงออก แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ธนกร นาประกอบ (2539) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแบบแสดงตัว โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 25 คน รวมเป็น 50 คน ได้ผลออกมา คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวไม่แตกต่างกัน

สิริรัตน์ โกไสยกานนท์ (2541) ได้ทำการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางบุคลิกภาพกับผลการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัทหลักทรัพย์ ภัทร จำกัด พบว่า องค์ประกอบบุคลิกภาพด้านการเข้าสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการปฏิบัติงานโดยรวมของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนองค์ประกอบบุคลิกภาพด้านอื่นๆ ไม่พบว่ามี ความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานโดยรวมของพนักงาน

จันทร์เพ็ญ ทิพวาริ (2546) ทำการศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องอ่างทอง เมืองอู่ข้าวอู่น้ำ แห่งที่ราบกลุ่มภาคกลาง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัว โดยมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 72 คน ผลการวิจัยออกมา คือ นักเรียนกลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าแบบแสดงตัว

นลิน เล็กมาก (2548) ทำการศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบนเว็บเรื่องคุณธรรมของการอยู่ร่วมกันตามหลักศาสนา ระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัว โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 35 คน รวมเป็น 70 คน

ผลการวิจัย คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวไม่แตกต่างกัน

McNaughton (1968) ได้ศึกษาถึงเกี่ยวกับบุคลิกภาพของผู้จัดการบริษัทต่างๆพบว่าผู้จัดการที่ประสบความสำเร็จ มีคุณลักษณะด้านความสามารถที่จะเข้าใจเหตุผล มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ และควบคุมตนเองได้ตามสถานการณ์

Eysenck (1969) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (โดยใช้แบบสำรวจ Junior Eysenck Personality Inventory) ได้ผลการวิจัยออกมา ดังนี้ เด็กที่แสดงตัวทั้งชายและหญิงมีความสามารถในการเรียนดีกว่าเด็กที่ชอบเก็บตัว โดยเฉพาะเหตุผลและภาษา เด็กที่มีอารมณ์ไม่มั่นคงทั้งชายและหญิงมีความสามารถในการเรียนไม่แตกต่างจากเด็กที่มีความมั่นคงในอารมณ์ เด็กที่มีความมั่นคงอ่อนไหวทำงานด้านการเรียนได้ดีกว่าเด็กที่มีอารมณ์ลักษณะเป็นกลางๆ

Banister (1973) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวที่มีผลต่อการเรียนโดยใช้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 247 คน โดยแบ่งนักเรียนออกตามประเภทของบุคลิกภาพเป็นพวกเก็บตัว แสดงตัว และพวกปกติ ให้เรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยวิธีการบรรยายแล้วแบ่งกลุ่มทำรายงานเป็นรายบุคคลและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ได้ผลการวิจัยออกมาดังนี้ ผลการเรียนของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวไม่แตกต่างกัน ผลการเรียนแบบทำรายงานส่วนบุคคลไม่แตกต่างกัน แต่ผลการเรียนจากการทำรายงานร่วมกันเป็นกลุ่มของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวสูงกว่าบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

Ridding (1976) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาอังกฤษและวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิง มีอายุตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป จากมหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ จำนวน 60 คน ได้ผลออกมาว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ลักษณะที่ชอบแสดงตัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

Lamont and Lundstrom (1977 อ้างใน สิริรัตน์ โกสยกันนท์, 2541) ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล บุคลิกภาพ และผลการปฏิบัติงาน ของพนักงานขายสินค้าอุตสาหกรรม จากการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพของพนักงานขายด้านการมุ่งงาน ด้านความ

ต้องการการยอมรับของคนในสังคม ความเข้าใจบุคคลอื่น ความมั่นคงทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน กล่าวคือ บุคลิกภาพของพนักงานขายด้านการมุ่งงาน ความต้องการการยอมรับ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการปฏิบัติงาน ส่วนบุคลิกภาพด้านการเข้าใจบุคคลอื่น บุคลิกภาพด้านความมั่นคงทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับผลการปฏิบัติงานของพนักงานขาย

Cooper (1982 อ้างใน สิริรัตน์ โกสโยکانนท์ 2541) ได้ทำการศึกษา บุคลิกภาพของนักกู้ระเบิดที่ประสบความสำเร็จในงาน จำนวน 20 คน ซึ่งทำงานที่ทางเหนือของประเทศไอร์แลนด์ เทียบกับนักกู้ระเบิดที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มนี้อีก 20 คน เพื่อความีบุคลิกภาพแตกต่างกันอย่างไร โดยกลุ่มนักกู้ระเบิดที่ประสบความสำเร็จในงาน คือผู้ที่เคยกู้ระเบิดที่มีระบบซับซ้อน ซึ่งก่อให้เกิดความเครียดสูงมาหลายครั้งแล้ว และสามารถกู้ระเบิดนั้นสำเร็จ โดยไม่ได้รับอันตรายเลย พบว่าลักษณะเด่นของนักกู้ระเบิดที่ประสบความสำเร็จในงานนี้ มีลักษณะไม่ค่อยชอบเข้าสังคม ไม่ค่อยมีเพื่อน ไม่แสดงออกทางอารมณ์ มีลักษณะเก็บตัว ไม่ค่อยยึดมั่นในกฎระเบียบของสังคม Cooper แนะนำว่าควรจะมีการศึกษาบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับอาชีพอื่นๆซึ่งก่อให้เกิดความเครียด เพื่อลดการสูญเสียทางการศึกษา เนื่องจากจบการศึกษาแล้วไม่ทำงานด้านที่เรียนมา เพราะทนความเครียดในอาชีพไม่ได้

Piedmont and Weinstein (1994) ศึกษาเรื่องการทำนายการประเมินผลการปฏิบัติงานโดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ Neo กับพนักงานหญิง 52 คน และพนักงานชาย 159 คน ซึ่งถูกประเมินผลการปฏิบัติงานโดยผู้บังคับบัญชาของเขา คะแนนสหสัมพันธ์ของบุคลิกภาพด้านความยุติธรรม เชื่อตรงในการปฏิบัติหน้าที่ มีความสำคัญกับการประเมินผลการปฏิบัติงานทุกด้านในจำนวนกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย คะแนนจิตใจอ่อนโยนต่ำ และการเปิดเผยกล้าแสดงออกสูง สามารถทำนายผลการปฏิบัติงานที่สูง ในขณะที่คะแนนความยุติธรรมเชื่อตรงต่ำ จะสามารถทำนายผลการปฏิบัติงานได้ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับความสำเร็จในงานที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมายและการปรับให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงสภาพการทำงาน ผลการวิจัยสนับสนุน 5 องค์ประกอบทางบุคลิกภาพในการทำนายผลการปฏิบัติงาน

Stewart and Carson (1995) ศึกษาเรื่องบุคลิกภาพและผลการปฏิบัติงานของการบริการสืบสวนสอบสวน โดยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างารวัดลักษณะนิสัย ประการ จากบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ ด้านการเข้าสังคม ด้านการอ่อนน้อมถ่อมตน และด้านความยุติธรรม เชื่อตรง กับ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานด้านการบริการ ได้แก่ พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับงาน และผลงานที่สำเร็จ โดยทำการวิจัยกับคนงานบริการ 105 คน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งด้านความ

ยุติธรรม ชี้อตรง และด้านการเข้าสังคม มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน แต่ด้านการเข้าสังคมมีความสัมพันธ์ในทางลบกับผลการปฏิบัติงาน

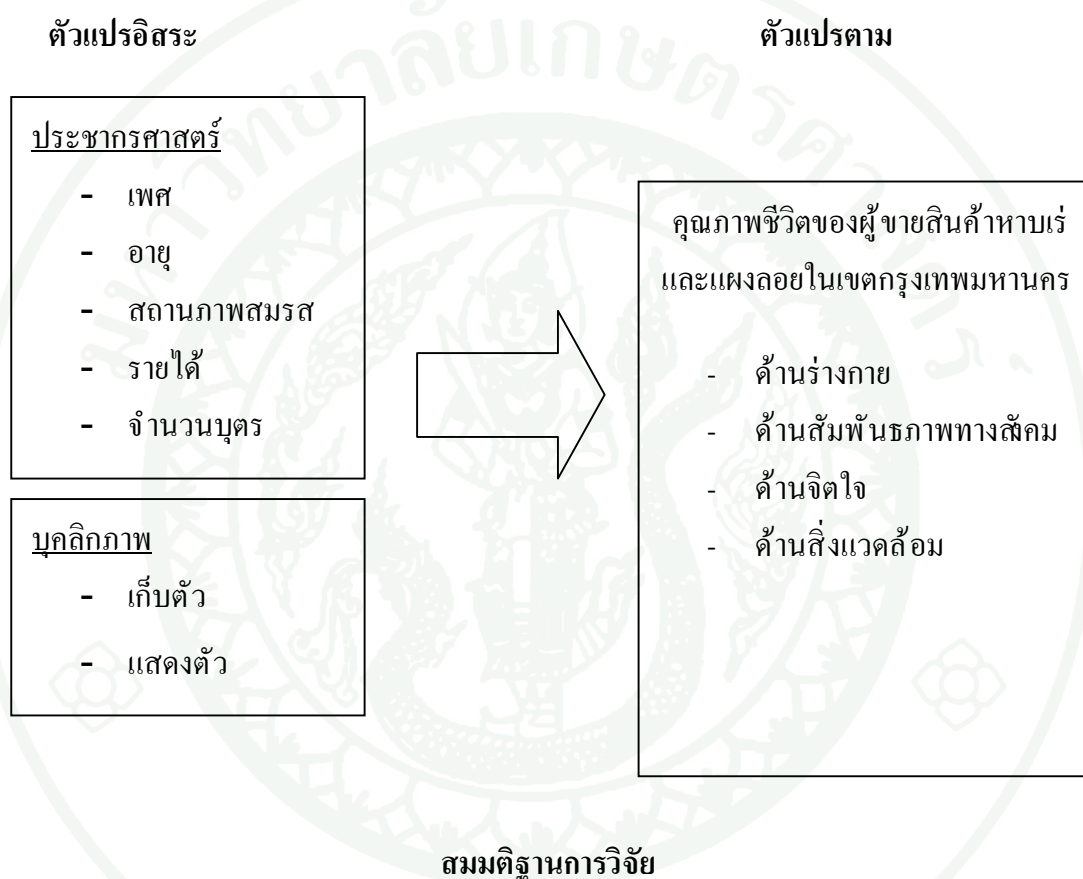
ตารางที่ 4 สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแสดงออกที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการปฏิบัติงาน

ลักษณะทางบุคลิกภาพ	มีผล	ไม่มีผล
ลักษณะทางบุคลิกภาพ	ศรีไพบุลย์ สังข์บัวศรี(2525)	ชนกร นาคประกอบ (2539)
แบบเก็บตัวและแบบ	สิริรัตน์ โกไศยกานนท์ (2541)	นลิน เล็กมาก (2548)
แสดงออกที่มีผลต่อ	McNaughton (1968)	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	Piedmont and Weinstein (1994)	
และมีผลต่อผลการ	Lamont and Lundstrom (1977)	
ปฏิบัติงาน	Cooper (1982)	
	Stewart and Carson (1995)	
	Ridding (1976)	
	Eysenck (1969)	
	เจษฎา ชนะโรค (2530)	
	วันดี ระเจริญ (2524)	
	ธรรมบุญ นิลวรรณ (2537)	
	จันทร์เพ็ญ ทิพวารี (2546)	
	Banister (1973)	
	อุไร ลิงโต (2522)	

จากการศึกษาทฤษฎีต่างๆ และรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว จะเห็นว่าส่วนใหญ่แล้ว ลักษณะทางบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงออกมีผลการผลการปฏิบัติงานและยังมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกด้วย ผู้ทำการวิจัยจึงอยากทำการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของลักษณะทางบุคลิกภาพกับระดับคุณภาพชีวิต ผู้วิจัยจึงการศึกษาหาความสัมพันธ์ของลักษณะทางบุคลิกภาพกับระดับคุณภาพชีวิต โดยแบ่งลักษณะทางบุคลิกภาพออกเป็น 2 ด้าน ตามแนวคิดของ คาร์ล จุง คือ ลักษณะบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงออก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบลักษณะประชากรศาสตร์ บุคลิกภาพ กับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร

จากกรอบแนวความคิดการวิจัย ผู้ศึกษาได้มีการตั้งสมมติฐานได้ดังนี้

1. ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
2. ลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร มีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากรศาสตร์ รูปแบบบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ซึ่งเป็นการใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติอ้างอิง (Inference Statistics) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง คือ

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยโดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มประชากรที่เป็นเป้าหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ไม่ทราบจำนวนประชากร จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane ซึ่งจะกำหนดขนาดตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ $\pm 5\%$ เมื่อประชากรมีมากมายนับไม่ถ้วน จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 คน (ธานินทร์ ฟิลิปป์จารุ, 2553) และแจกแบบสอบถามโดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ซึ่งเก็บข้อมูลในพื้นที่ต่างๆ

จำนวนดังต่อไปนี้ พื้นที่บางนา 100 ชุด ย่านรามคำแหง 100 ชุด ย่านตลาดคลองเตย 100 ชุด ย่านตลาดคลองถมและตลาดสำเพ็ง 50 ชุด และย่านมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน 50 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 1 ชุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ จำนวนบุตร

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตในครั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบวัดคุณภาพชีวิตที่สร้างขึ้นโดย สุวัฒน์ และคณะ ซึ่งสุวัฒน์และคณะได้พัฒนามาจากแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ฉบับย่อ มาประยุกต์ใช้โดยการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งประกอบไปด้วยข้อคำถาม 23 ข้อ ใช้มาตราส่วนประเมินค่าความรู้สึกตามหลัก Likert 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งสามารถแบ่งระดับคุณภาพชีวิตออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย ได้แก่ ข้อที่ 2, 3, 4, 10, 11, 12, 21
2. ด้านจิตใจ ได้แก่ ข้อที่ 5, 6, 7, 8, 9, 20
3. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ได้แก่ ข้อที่ 13, 22
4. ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ข้อที่ 14, 15, 16, 17, 18, 19

และคุณภาพชีวิตโดยรวม ได้แก่ ข้อ 1 และข้อ 23

ประกอบด้วยคำถามเชิงลบ 3 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 9 และข้อ 11

ส่วนคำถามเชิงบวก ได้แก่ ข้อ 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

		คำถามเชิงบวก	คำถามเชิงลบ
ถ้าตอบ ไม่เลย	ให้คะแนน	1	5
ถ้าตอบ เล็กน้อย	ให้คะแนน	2	4
ถ้าตอบ ปานกลาง	ให้คะแนน	3	3
ถ้าตอบ มาก	ให้คะแนน	4	2
ถ้าตอบ มากที่สุด	ให้คะแนน	5	1

ในการแปลผล ผู้ศึกษาแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ โดยคำนวณช่วงกว้างระหว่างชั้นคะแนน ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{การคำนวณช่วงกว้างระหว่างชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}} \\
 &= \frac{5-1}{5} \\
 &= 0.8
 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายระดับคะแนน ดังนี้

ระดับต่ำ	มีค่าคะแนนรวมระหว่าง 1.00 – 1.80
ระดับค่อนข้างต่ำ	มีค่าคะแนนรวมระหว่าง 1.81 – 2.60
ระดับปานกลาง	มีค่าคะแนนรวมระหว่าง 2.61 – 3.40
ระดับค่อนข้างสูง	มีค่าคะแนนรวมระหว่าง 3.41 – 4.20
ระดับสูง	มีค่าคะแนนรวมระหว่าง 4.21 – 5.00

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางบุคลิกภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือแบบเก็บตัวและแบบแสดงออกซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของวัดบุคลิกภาพของ นลิน เล็กมาก (2548), สมจิต อภิชนาพงศ์ (2523), สีวลี แซะยูซูป (2550) มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อใช้ในการทำการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งแบบสำรวจบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัว ประกอบด้วยข้อความที่แสดงพฤติกรรมต่างๆทั้งในด้านเก็บตัวและแสดงออกจำนวน 25 ข้อ และประเมินคะแนนโดยมาตราส่วนประเมินค่าความรู้สึกตามหลัก Likert 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพ

ถ้าตอบ ไม่เลย	ให้คะแนน	1
ถ้าตอบ เล็กน้อย	ให้คะแนน	2
ถ้าตอบ ปานกลาง	ให้คะแนน	3
ถ้าตอบ มาก	ให้คะแนน	4
ถ้าตอบ มากที่สุด	ให้คะแนน	5

ในการแปลผล ผู้ศึกษาแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ โดยคำนวณช่วงกว้างระหว่างชั้นคะแนน ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{การคำนวณช่วงกว้างระหว่างชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}} \\
 &= \frac{5-1}{2} \\
 &= 2.00
 \end{aligned}$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายระดับคะแนน ดังนี้

บุคลิกภาพมีแนวโน้มเป็นแบบเก็บตัว มีค่าคะแนนรวมระหว่าง 1.00 – 3.00

บุคลิกภาพมีแนวโน้มเป็นแบบแสดงตัว มีค่าคะแนนรวมระหว่าง 3.01 – 5.00

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มประชากรที่จะศึกษา โดยคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับแก้แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยจำนวน 30 ชุด ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างเพื่อคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่า Coefficient alpha of cronbach แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขส่วนที่บกพร่องเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไปซึ่งมีสูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา ดังนี้ (Cronbach, 1970)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	=	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
เมื่อ	n	=	จำนวนข้อ
เมื่อ	S_i^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
เมื่อ	S_t^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมคืนภายในวันที่แจก โดยใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดประมาณ 10 วัน ตั้งแต่วันที่ 20 – 30 มิถุนายน พ.ศ. 2554 ในช่วงเวลา 08.00 – 18.00 น.
2. นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมา มาตรวจสอบความสมบูรณ์และให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้ในการจำแนกและแปลความหมายข้อมูล
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แสดงลักษณะการกระจายของข้อมูล
4. ค่า T-Test (Independent Sample t-test) เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรอิสระที่มีการแบ่งเกณฑ์เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ
5. ค่า F-Test (One-Way ANOVA) เป็นการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มีการแบ่งเกณฑ์มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ สถานภาพสมรส อายุ รายได้ต่อเดือน จำนวนบุตร ถ้าพบว่ามี ความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มจึงทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ว่ามีความสำคัญทางสถิติหรือไม่โดยใช้วิธีเชฟเฟ้ (Scheffe')
6. การทดสอบมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

การวิจัยเรื่อง “คุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขต กรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขต กรุงเทพมหานคร และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบลักษณะประชากรศาสตร์ บุคลิกภาพ ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขต กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย แบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะด้านประชากรศาสตร์ของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย

ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยตามลักษณะด้านประชากรศาสตร์

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาพฤติกรรมทางบุคลิกภาพของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย

ส่วนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยตามลักษณะทางบุคลิกภาพ

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

(n = 400)

ประชากรศาสตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	144.0	36.0
หญิง	256.0	64.0
2. สถานภาพ		
โสด	127.0	31.7
สมรส	239.0	59.8
หย่า	6.0	1.5
หม้าย	28.0	7.0
3. อายุ		
20 – 30 ปี	90.0	22.5
31-40 ปี	102.0	25.5
41-50 ปี	115.0	28.8
51-60 ปี	93.0	23.2
4. รายได้ต่อเดือน(เฉพาะของท่าน)		
ไม่มีรายได้	2.0	0.5
ต่ำกว่า 5,000 บาท	42.0	10.5

ตารางที่ 5 (ต่อ)

(n=400)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. รายได้ต่อเดือน(เฉพาะของท่าน)		
5,001 – 10,000 บาท	177.0	44.3
10,001 – 20,000 บาท	125.0	31.2
20,001-30,000 บาท	40.0	10.0
30,001 บาทขึ้นไป	14.0	3.5
5. จำนวนบุตร		
ไม่มีบุตร	149.0	37.3
1 คน	92.0	23.0
2 คน	106.0	26.5
3 คนขึ้นไป	53.0	13.2

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 256 คน (ร้อยละ 64.0) มีสถานภาพสมรสจำนวน 239 คน (ร้อยละ 59.8) มีอายุ 41-50 ปีจำนวน 115 คน (ร้อยละ 28.8) มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท จำนวน 177 คน(ร้อยละ 44.3) ยังไม่มีบุตรจำนวน 149 คน (ร้อยละ 37.3)

**ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขต
กรุงเทพมหานคร**

**ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคุณภาพชีวิตรายด้านของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผง
ลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร**

คุณภาพชีวิตของ ผู้ขายสินค้าหาบ เร่และแผงลอย	สูง	ค่อนข้าง สูง	ปานกลาง	ค่อนข้าง ต่ำ	ต่ำ	$\bar{X}$	ระดับ คุณภาพ ชีวิต
ด้านร่างกาย	295.0 (10.5)	861.0 (30.8)	1003.0 (35.8)	446.0 (15.9)	195.0 (7.0)	3.59	ค่อนข้างสูง
ด้านจิตใจ	304.0 (12.7)	796.0 (33.2)	885.0 (36.9)	290.0 (12.1)	125.0 (5.2)	3.59	ค่อนข้างสูง
ด้านสังคม	84.0 (10.5)	202.0 (25.3)	369.0 (46.1)	92.0 (11.5)	53.0 (6.6)	3.22	ปานกลาง
ด้านสิ่งแวดล้อม	145.0 (6.0)	516.0 (21.5)	1155.0 (48.1)	439.0 (18.3)	145.0 (6.0)	3.03	ปานกลาง
โดยรวม	51.0 (6.4)	201.0 (25.1)	483.0 (60.4)	44.0 (5.5)	21.0 (2.6)	3.27	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยมีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับค่อนข้างสูง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ($\bar{X}=3.59$) และด้านจิตใจ ($\bar{X}=3.59$) และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ($\bar{X}=3.22$) และด้านสิ่งแวดล้อม($\bar{X}=3.03$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายของผู้ขายสินค้าหาบ
เร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร

คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ของผู้ขายสินค้าหาบเร่และ แผงลอย	สูง	ค่อนข้าง สูง	ปาน กลาง	ค่อนข้าง ต่ำ	ต่ำ	$\bar{X}$	ระดับ คุณภาพ ชีวิต
1. การเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวด ตามตัวทำให้ท่านไม่สาม รถทำในสิ่งที่ต้องการมาก น้อยเพียงใด	9.0 (2.3)	34.0 (8.5)	112.0 (28.0)	180.0 (45.0)	65.0 (16.3)	3.65	ค่อนข้าง สูง
2. ท่านมีกำลังเพียงพอที่จะทำ สิ่งต่างๆในแต่ละวันไหม	42.0 (10.5)	143.0 (35.8)	198.0 (49.5)	16.0 (4.0)	1.0 (0.3)	3.52	ค่อนข้าง สูง
3. ท่านพอใจกับการนอนหลับ ของท่านมากน้อยเพียงใด	48.0 (12.0)	128.0 (32.0)	165.0 (41.3)	43.0 (10.8)	16.0 (4.0)	3.37	ปานกลาง
4. ท่านรู้สึกพอใจมากน้อยแค่ ไหนที่สามารถทำอะไรๆ ผ่านไปได้ในแต่ละวัน	50.0 (12.5)	160.0 (40.0)	161.0 (40.3)	20.0 (5.0)	9.0 (2.3)	3.56	ค่อนข้าง สูง
5. ท่านจำเป็นต้องไปรับการ รักษาพยาบาลมากน้อย เพียงใดเพื่อที่จะทำงาน หรือมีชีวิตรอดอยู่ไปได้ในแต่ละ วัน	12.0 (3.0)	37.0 (9.3)	116.0 (29.0)	148.0 (37.0)	87.0 (21.8)	3.65	ค่อนข้าง สูง

ตารางที่ 7 (ต่อ)

คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ของผู้ขายสินค้าหาบเร่และ แผงลอย	สูง	ค่อนข้าง สูง	ปาน กลาง	ค่อนข้าง ต่ำ	ต่ำ	$\bar{X}$	ระดับ คุณภาพ ชีวิต
6. ท่านพอใจกับความสามารถ ในการทำงานได้อย่างที่เคย ทำมานาน้อยเพียงใด	46.0 (11.5)	169.0 (42.3)	159.0 (39.8)	17.0 (4.3)	9.0 (2.3)	3.57	ค่อนข้าง สูง
7. ท่านสามารถไปไหนมา ไหนได้ด้วยตนเองดี เพียงใด	88.0 (22.0)	190.0 (47.5)	92.0 (23.0)	22.0 (5.5)	8.0 (2.0)	3.82	ค่อนข้าง สูง
รวม						3.59	ค่อนข้าง สูง

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยมีระดับคุณภาพชีวิต ด้านร่างกาย อยู่ใน ระดับค่อนข้างสูง ($\bar{X}=3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างสูง 6 ข้อ และอยู่ใน ระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่สามารถไปไหนมาไหนได้ด้วย ตนเองดีเพียงใด การเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัวทำให้ไม่สามารถทำใน สิ่งที่ต้องการมากนักน้อยเพียงใด จำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลมากนักน้อยเพียงใดเพื่อที่จะทำงาน หรือมีชีวิตอยู่ไปได้ในแต่ละวัน และพอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมา มาก น้อยเพียงใด ($\bar{X}=3.82, 3.65, 3.65$ และ 3.57 ตามลำดับ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ พอ ใจ กับการนอนหลับของท่านมากนักน้อยเพียงใด ($\bar{X}=3.37$)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของผู้ขายสินค้าหาบเร่ และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร

คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอย	สูง	ค่อนข้าง สูง	ปาน กลาง	ค่อนข้าง ต่ำ	ต่ำ	$\bar{X}$	ระดับ คุณภาพ ชีวิต
1. ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิต มากน้อย เพียงใด	41.0 (10.3)	127.0 (31.8)	188.0 (47.0)	28.0 (7.0)	16.0 (4.0)	3.37	ปาน กลาง
2. ท่านมีสมาธิในการทำงานต่างๆ ได้ดี เพียงใด	32.0 (8.0)	160.0 (40.0)	173.0 (43.3)	28.0 (7.0)	7.0 (1.8)	3.46	ค่อนข้าง สูง
3. ท่านรู้สึกพอใจในตนเองมากน้อย แค่ไหน	42.0 (10.5)	140.0 (35.0)	185.0 (46.3)	19.0 (4.8)	14.0 (3.5)	3.44	ค่อนข้าง สูง
4. ท่านยอมรับในรูปร่างหน้าตาของ ตนเองได้ไหม	72.0 (18.0)	149.0 (37.3)	149.0 (37.3)	20.0 (5.0)	10.0 (2.5)	3.63	ค่อนข้าง สูง
5. ท่านมีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา หดหู่ เศร้า บ่อยแค่ไหน	6.0 (1.5)	45.0 (11.3)	92.0 (23.0)	186.0 (46.5)	71.0 (17.8)	3.68	ค่อนข้าง สูง
6. ท่านรู้สึกว่าชีวิตของท่านมี ความหมายมากน้อยเพียงใด	111.0 (27.8)	175.0 (43.8)	98.0 (24.5)	9.0 (2.3)	7.0 (1.8)	3.94	ค่อนข้าง สูง
รวม						3.59	ค่อนข้าง สูง

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยมีระดับคุณภาพชีวิต ด้านจิตใจอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{X}=3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ รู้สึกว่าชีวิตของท่านมีความหมายมากน้อยเพียงใด มีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา หดหู่ เศร้า สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยแค่ไหน และยอมรับในรูปร่างหน้าตาของตนเองได้ไหม ($\bar{X}=3.94, 3.68$ และ 3.63 ตามลำดับ) ส่วนข้อ

ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ รู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ ความสมหวัง) มากน้อยเพียงใด ($\bar{X}=3.37$)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร

คุณภาพชีวิตด้านสังคม ของผู้ขายสินค้าหาบเร่และ แผงลอย	สูง	ค่อนข้าง สูง	ปาน กลาง	ค่อนข้าง ต่ำ	ต่ำ	$\bar{X}$	ระดับ คุณภาพ ชีวิต
1. ท่านพอใจกับการผูกมิตร หรือเข้ากับคนอื่นอย่าง ที่ผ่านมาแค่ไหน	44.0 (11.0)	138.0 (34.5)	184.0 (46.0)	30.0 (7.5)	4.0 (1.0)	3.47	ค่อนข้างสูง
2. ท่านพอใจในชีวิตทางเพศ ของท่านมากน้อยแค่ไหน (เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศ ขึ้นแล้วท่านมีวิธีจัดการทำ ให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึง การช่วยเหลือตนเองหรือ การมีเพศสัมพันธ์)	40.0 (10.0)	64.0 (16.0)	185.0 (46.3)	62.0 (15.5)	49.0 (12.3)	2.96	ปานกลาง
รวม						3.22	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยมีระดับคุณภาพชีวิต ด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างสูง 1 ข้อ ได้แก่ พึงพอใจกับการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่ผ่านมาแค่ไหน ($\bar{X}=3.47$) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ ได้แก่ พึงพอใจในชีวิตทางเพศของท่านมากน้อยแค่ไหน (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้วท่านมีวิธีจัดการทำให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึงการช่วยเหลือตนเองหรือการมีเพศสัมพันธ์) ($\bar{X}=2.96$)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของผู้ขายสินค้า
หาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอย	สูง	ค่อนข้าง สูง	ปาน กลาง	ค่อนข้าง ต่ำ	ต่ำ	$\bar{X}$	ระดับ คุณภาพ ชีวิต
1. ท่านรู้สึกว่าคุณมีความมั่นคง ปลอดภัยดีไหมในชีวิตประจำวัน	36.0 (9.0)	96.0 (24.0)	192.0 (48.0)	55.0 (13.8)	21.0 (5.3)	3.18	ปานกลาง
2. ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น มากน้อยเพียงใด	17.0 (4.3)	65.0 (16.3)	220.0 (55.0)	78.0 (19.5)	20.0 (5.0)	2.95	ปานกลาง
3. ท่านพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ ขณะนี้ มากน้อยเพียงใด	27.0 (6.8)	96.0 (24.0)	191.0 (47.8)	45.0 (11.3)	41.0 (10.3)	3.06	ปานกลาง
4. ท่านได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นใน ชีวิตประจำวันมากน้อยเพียงใด	38.0 (9.5)	121.0 (30.3)	169.0 (42.3)	65.0 (16.3)	7.0 (1.8)	3.30	ปานกลาง
5. ท่านมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียด มากน้อยเพียงใด	14.0 (3.5)	59.0 (14.8)	186.0 (46.5)	113.0 (28.3)	28.0 (7.0)	2.80	ปานกลาง
6. ท่านพอใจกับการเดินทางไปไหนมา ไหนของท่าน (หมายถึงการคมนาคม) มากน้อยเพียงใด	13.0 (3.3)	79.0 (19.8)	197.0 (49.3)	80.3 (20.6)	28.0 (7.0)	2.92	ปานกลาง
รวม						3.03	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยมีระดับคุณภาพชีวิต ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตประจำวันมากน้อยเพียงใด รู้สึกว่าคุณมีความมั่นคงปลอดภัยดีไหมในชีวิตประจำวันและพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ขณะนี้ มากน้อยเพียงใด ($\bar{X}=3.30, 3.18$ และ 3.06) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ มีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดมากน้อยเพียงใด ($\bar{X}=2.92$)

ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยตามลักษณะ
ด้านประชากรศาสตร์

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขต
กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ

คุณภาพชีวิต ของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย	หญิง		ชาย		<i>t</i>
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>	
ด้านร่างกาย	3.52	.44	3.63	.53	-2.061*
ด้านจิตใจ	3.57	.58	3.60	.63	-.460
ด้านสังคม	3.38	.67	3.13	.77	3.245*
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.02	.56	3.04	.64	-.274
โดยรวม	3.32	.61	3.25	.64	1.065

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยที่มีเพศต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านร่างกายและด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศชายจะมีคุณภาพชีวิตด้านร่างกายสูงกว่าเพศหญิง ส่วนเพศหญิงจะมีคุณภาพชีวิตด้านสังคมสูงกว่าเพศชาย

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยในเขต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพสมรส

แหล่งความ แปรปรวน	โสด		สมรส		หย่า		หม้าย		F
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ด้านร่างกาย	3.65	.54	3.56	.47	3.48	.39	3.63	.61	1.064
ด้านจิตใจ	3.61	.65	3.58	.57	3.42	.62	3.55	.76	.289
ด้านสังคม	3.28	.74	3.19	.71	3.08	1.20	3.21	.95	.455
ด้าน สิ่งแวดล้อม	3.02	.63	3.07	.58	3.22	.81	2.73	.72	2.835*
โดยรวม	3.42	.59	3.21	.62	2.67	.82	3.21	.73	5.147*

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมและคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบรายคู่ โดยวิธีการของ Scheffé ดังตารางที่ 13 และตารางที่ 14 ส่วนคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ และคุณภาพชีวิตด้านสังคม ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยในเขต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพสมรสเป็นรายคู่

คุณภาพชีวิตโดยรวม		โสด	สมรส	หย่า	หม้าย
	$\bar{X}$	3.42	3.21	2.67	3.21
โสด	3.42		*	*	-
สมรส	3.21			-	-
หย่า	2.67				-
หม้าย	3.21				

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีสถานภาพโสดกับสมรส และโสดกับหย่า มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่มีสถานภาพโสดจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสและผู้ที่มีสถานภาพหย่า ส่วนคู่อื่น ๆ มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอย
ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพสมรสเป็นรายคู่

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม	โสด	สมรส	หย่า	หม้าย
สิ่งแวดล้อม	3.02	3.07	3.22	2.73
โสด	3.02	-	-	-
สมรส	3.07	-	-	*
หย่า	3.22	-	-	-
หม้าย	2.73	-	-	-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีสถานภาพสมรสกับหม้ายมีระดับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่มีสถานภาพสมรสจะมีคุณภาพชีวิตที่สูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพหม้าย ส่วนคู่อื่น ๆ มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

แหล่งความ แปรปรวน	20-30 ปี		31-40 ปี		41-50 ปี		51-60 ปี		F
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ด้านร่างกาย	3.70	.51	3.48	.46	3.62	.52	3.56	.51	3.183*
ด้านจิตใจ	3.67	.56	3.47	.62	3.57	.60	3.66	.65	2.232
ด้านสังคม	3.38	.88	3.27	.71	3.17	.70	3.06	.68	3.165*
ด้าน สิ่งแวดล้อม	2.99	.58	3.05	.68	3.06	.61	3.03	.59	.196
โดยรวม	3.45	.55	3.17	.57	3.25	.74	3.23	.59	3.492*

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีอายุต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย และคุณภาพชีวิตด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบรายคู่ โดยวิธีการของ Scheffé ดังตารางที่ 16-18 ส่วนคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ และคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยในเขต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุเป็นรายคู่

คุณภาพชีวิตโดยรวม	$\bar{X}$	20-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี
		3.45	3.17	3.25	3.23
20-30 ปี	3.45		*	-	-
31-40 ปี	3.17			-	-
41-50 ปี	3.25				-
51-60 ปี	3.23				

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 16 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีอายุ 20-30 ปีกับผู้ที่มียอายุ 31-40 ปี มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่มีอายุ 20-30 ปีจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมสูงกว่าผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยใน
เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุเป็นรายคู่

คุณภาพชีวิตด้าน		20-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี
ร่างกาย	$\bar{X}$	3.70	3.48	3.62	3.56
20-30 ปี	3.70		*	-	-
31-40 ปี	3.48			-	-
41-50 ปี	3.62				-
51-60 ปี	3.56				

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 17 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีอายุ 20-30 ปีกับผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี มีระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่มีอายุ 20-30 ปีจะมีคุณภาพชีวิตด้านร่างกายสูงกว่าผู้ที่มีอายุ 31-40 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยในเขต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุเป็นรายคู่

คุณภาพชีวิตด้าน สังคม	$\bar{X}$	20-30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี
		3.38	3.27	3.17	3.06
20-30 ปี	3.38		-	-	*
31-40 ปี	3.27			-	-
41-50 ปี	3.17				-
51-60 ปี	3.06				

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 18 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีอายุ 20-30 ปีกับผู้มีอายุ 51-60 ปี มีระดับคุณภาพชีวิตด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่มีอายุ 20-30 ปีจะมีคุณภาพชีวิตสูงกว่าผู้ที่มีอายุ 51-60 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	ด้านร่างกาย	ด้านจิตใจ	ด้านสังคม	ด้าน สิ่งแวดล้อม	โดยรวม
1. ไม่มีรายได้					
$\bar{X}$	3.86	4.67	3.00	2.83	3.50
<i>SD</i>	.00	.00	.00	.00	.00
2. ต่ำกว่า 5,000 บาท					
$\bar{X}$	3.57	3.44	2.98	2.76	3.17
<i>SD</i>	.53	.75	.86	.69	.57
3. 5,001 - 10,000 บาท					
$\bar{X}$	3.52	3.52	3.10	2.87	3.14
<i>SD</i>	.48	.60	.71	.54	.60
4. 10,001 - 20,000 บาท					
$\bar{X}$	3.61	3.58	3.34	3.19	3.34
<i>SD</i>	.48	.52	.75	.58	.64
5. 20,001 - 30,000 บาท					
$\bar{X}$	3.73	3.74	3.41	3.24	3.43
<i>SD</i>	.56	.55	.64	.53	.63
6. 30,001 บาทขึ้นไป					
$\bar{X}$	3.98	4.38	3.79	3.98	4.14
<i>SD</i>	.62	.39	.70	.46	.31
F	3.270*	8.183*	4.797*	15.987*	8.816*

จากตารางที่ 19 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ คุณภาพชีวิตด้านสังคม และคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบรายคู่ โดยวิธีการของ Scheffé ดังตารางที่ 20-24

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยในเขต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือนเป็นรายคู่

คุณภาพชีวิต โดยรวม		ไม่มี รายได้	ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,001 - 10,000 บาท	10,001 - 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	30,001 บาทขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.50	3.17	3.14	3.34	3.43	4.14
ไม่มีรายได้	3.50	-	-	-	-	-	-
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.17		-	-	-	-	*
5,001 - 10,000 บาท	3.14			-	-	-	*
10,001 - 20,000 บาท	3.34				-	-	*
20,001 - 30,000 บาท	3.43					-	*
30,001 บาทขึ้นไป	4.14						*

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 20 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมต่ำกว่าผู้ที่มียาได้ 30,001 บาทขึ้นไป ผู้ที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาทจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมต่ำกว่าผู้ที่มียาได้ 30,001 บาทขึ้นไป ผู้ที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาทจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมต่ำกว่าผู้ที่มียาได้ 30,001 บาทขึ้นไป และ ผู้ที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาทจะมีคุณภาพชีวิตโดยรวมต่ำกว่าผู้ที่มียาได้ 30,001 บาทขึ้นไป ที่ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนคู่อื่น ๆ มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยใน
เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือนเป็นรายคู่

		ไม่มี รายได้	ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,001 - 10,000 บาท	10,001 - 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	30,001 บาท ขึ้นไป
คุณภาพชีวิตด้าน ร่างกาย	$\bar{X}$	3.86	3.57	3.52	3.61	3.73	3.98
ไม่มีรายได้	3.86	-	-	-	-	-	-
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.57		-	-	-	-	-
5,001 - 10,000 บาท	3.52			-	-	-	*
10,001 - 20,000 บาท	3.61				-	-	-
20,001 - 30,000 บาท	3.73					-	-
30,001 บาทขึ้นไป	3.98						-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 21 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีรายได้ 5,001 - 10,000 บาท กับ 30,001 บาทขึ้นไป มีระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่มีรายได้ 5,001 - 10,000 บาท จะมีคุณภาพชีวิตด้านร่างกายต่ำกว่าผู้ที่มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป ส่วนคู่อื่น ๆ มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยในเขต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือนเป็นรายคู่

คุณภาพชีวิตด้าน จิตใจ		ไม่มี รายได้	ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,001 - 10,000 บาท	10,001 - 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	30,001 บาทขึ้นไป
	$\bar{X}$	4.67	3.44	3.52	3.58	3.74	4.38
ไม่มีรายได้	4.67	-	-	-	-	-	-
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.44		-	-	-	-	*
5,001 - 10,000 บาท	3.52			-	-	-	*
10,001 - 20,000 บาท	3.58				-	-	*
20,001 - 30,000 บาท	3.74					-	*
30,001 บาทขึ้นไป	4.38						*

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 22 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทมีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจต่ำกว่าผู้ที่มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป ผู้ที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาทมีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจต่ำกว่าผู้ที่มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป ผู้ที่มีรายได้ 10,001-20,000 บาทมีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจต่ำกว่าผู้ที่มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป และ ผู้ที่มีรายได้ 20,001-30,000 บาทมีคุณภาพชีวิตด้านจิตใจต่ำกว่าผู้ที่มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนคู่อื่น ๆ มีระดับคุณภาพชีวิต ด้านจิตใจ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านสังคมของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยในเขต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามรายได้ต่อเดือนเป็นรายคู่

คุณภาพชีวิตด้านสังคม		ไม่มีรายได้	ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,001 - 10,000 บาท	10,001 - 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	30,001 บาทขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.00	2.98	3.10	3.34	3.41	3.79
ไม่มีรายได้	3.00	-	-	-	-	-	-
ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.98		-	-	-	-	*
5,001 - 10,000 บาท	3.10			-	-	-	*
10,001 - 20,000 บาท	3.34				-	-	-
20,001 - 30,000 บาท	3.41					-	-
30,001 บาทขึ้นไป	3.79						-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 23 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทกับ 30,001 บาทขึ้นไป ผู้ที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาทกับ 30,001 บาทขึ้นไป มีระดับคุณภาพชีวิตด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไป มีคุณภาพชีวิตด้านสังคม สูงกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทและผู้ที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท ส่วนคู่อื่น ๆ มีระดับคุณภาพชีวิตด้านสังคม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอย
จำแนกตามรายได้ต่อเดือนเป็นรายคู่

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม	ไม่มีรายได้	ต่ำกว่า 5,000 บาท	5,001 - 10,000 บาท	10,001 - 20,000 บาท	20,001 - 30,000 บาท	30,001 บาทขึ้นไป
$\bar{X}$	2.83	2.76	2.87	3.19	3.24	3.98
ไม่มีรายได้	2.83	-	-	-	-	-
ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.76		-	*	*	*
5,001 - 10,000 บาท	2.87			*	*	*
10,001 - 20,000 บาท	3.19				-	*
20,001 - 30,000 บาท	3.24					*
30,001 บาทขึ้นไป	3.98					

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 24 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีรายได้ 20,001 - 30,000 บาทมีคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทและผู้ที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท ผู้ที่มีรายได้ 20,001 - 30,000 บาทมีคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทและผู้ที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท และผู้ที่มีรายได้ 30,001 บาทขึ้นไปมีคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ผู้ที่มีรายได้ 5,001-10,000 บาท ผู้ที่มีรายได้ 10,001 - 20,000 บาท และผู้ที่มีรายได้ 20,001 - 30,000 บาท ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนคู่อื่น ๆ มีระดับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยในเขต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามจำนวนบุตร

แหล่งความ แปรปรวน	ไม่มีบุตร		1 คน		2 คน		3 คนขึ้นไป		F
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ด้านร่างกาย	3.65	.51	3.53	.53	3.61	.47	3.50	.47	1.652
ด้านจิตใจ	3.61	.63	3.58	.68	3.63	.53	3.44	.56	1.272
ด้านสังคม	3.32	.81	3.16	.78	3.20	.67	3.04	.63	2.194
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.08	.58	3.04	.71	3.04	.57	2.86	.60	1.761
โดยรวม	3.40	.66	3.16	.68	3.25	.53	3.15	.60	3.687*

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 25 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีจำนวนบุตรต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบรายคู่ โดยวิธีการของ Scheffé ดังตาราง 25 ส่วนคุณภาพชีวิตรายด้านทุกด้าน ได้แก่ คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ คุณภาพชีวิตด้านสังคม และคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยในเขต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามจำนวนบุตรเป็นรายคู่

คุณภาพชีวิตโดยรวม		ไม่มีบุตร	1 คน	2 คน	3 คนขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.40	3.16	3.25	3.15
ไม่มีบุตร	3.40		*	-	-
1 คน	3.16			-	-
2 คน	3.25				-
3 คนขึ้นไป	3.15				

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 26 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่ไม่มีบุตรกับมีบุตร 1 คน มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ที่ไม่มีบุตรมีคุณภาพชีวิตโดยรวมสูงกว่าผู้ที่มีบุตร 1 คน ส่วนคู่อื่น ๆ มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมทางบุคลิกภาพของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยใน
เขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย จำแนกตามพฤติกรรมทาง
บุคลิกภาพของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร

เพศ	พฤติกรรมทางบุคลิกภาพของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอย			
	แสดงตัว		เก็บตัว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	95.0	38.78	49.0	31.61
หญิง	150.0	61.22	106.0	68.39
รวม	245.0	100.0	155.0	100.0

จากตารางที่ 27 พบว่า ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอย มีพฤติกรรมทางบุคลิกภาพ
ดังนี้ เพศชายมีพฤติกรรมทางบุคลิกภาพด้านแสดงตัว คิดเป็นร้อยละ 38.78 และด้านเก็บตัว คิดเป็น
ร้อยละ 31.61 ส่วนเพศหญิงมีพฤติกรรมทางบุคลิกภาพด้านแสดงตัว คิดเป็นร้อยละ 61.22 และด้าน
เก็บตัว คิดเป็นร้อยละ 68.39

ส่วนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยตาม
ลักษณะทางบุคลิกภาพ

ตารางที่ 28 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอย จำแนกตาม
ลักษณะทางบุคลิกภาพ

คุณภาพชีวิต ของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอย	แสดงตัว		เก็บตัว		<i>t</i>
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>	
ด้านร่างกาย	3.68	.49	3.45	.50	4.55*
ด้านจิตใจ	3.72	.54	3.37	.66	5.80*

ตารางที่ 28 (ต่อ)

คุณภาพชีวิต ของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอย	แสดงตัว		เก็บตัว		<i>t</i>
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	$\bar{X}$	<i>SD</i>	
ด้านสังคม	3.32	.74	3.05	.74	3.59*
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.11	.61	2.90	.60	3.30*
โดยรวม	3.37	.64	3.12	.58	3.90*

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 28 พบว่า ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยที่มีลักษณะทางบุคลิกภาพต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานครที่มีลักษณะทางบุคลิกภาพแบบแสดงตัว จะมีคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และโดยรวม สูงกว่า ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยที่มีลักษณะทางบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

ข้อวิจารณ์

การศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร มีข้อวิจารณ์ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ผู้ขายของแบบหาบเร่และแผงลอย ที่มีลักษณะด้านประชากรศาสตร์ต่างกันมีคุณภาพชีวิตต่างกัน

1. ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยที่มีเพศแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

จากผลวิจัย พบว่า ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยที่มีเพศต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกายและด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐาน

อาจเนื่องมาจากผู้ขายสินค้าเพศชายและเพศหญิงมีความแข็งแรงด้านร่างกายที่แตกต่างกัน โดยเพศชายนั้นมีความแข็งแรงมากกว่าเพศหญิง สามารถทำงานต่างๆ ได้ดีกว่า อาทิ เช่น งานหนักๆ งานที่ต้องใช้กำลังสูง ทำให้คุณภาพชีวิตด้านร่างกายของเพศชายกับเพศหญิงแตกต่างกัน ส่วนคุณภาพชีวิตด้านสังคมนั้น เพศหญิงอาจได้เปรียบกว่าในลักษณะของการเจรจาและการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ทำให้สามารถเข้าสังคมได้โดยไม่เงินอายมากกว่าเพศชาย ดังที่ ดุษฎี งามสมภพ, พันเอก(2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของนายทหารชั้นประทวนและลูกจ้างประจำสังกัดสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ผลการวิจัยพบว่า เพศต่างกันส่งผลให้คุณภาพชีวิตต่างกันด้วย

2. ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยที่มีอายุแตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างก็มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย และด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเนื่องมาจาก อายุส่งผลต่อสุขภาพและข้อจำกัดของร่างกาย เช่นผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีอายุ 20-30 ปีเป็นวัยทำงานที่มีกำลังกาย กำลังใจเต็มเปี่ยม การเจ็บไข้ได้ป่วยย่อมน้อยกว่าผู้ที่มีอายุสูงกว่าจึงทำให้มีคุณภาพชีวิตด้านร่างกายสูงกว่าผู้ขายวัย 40 ปี ส่วนคุณภาพชีวิตด้านสังคมนั้น วัยหนุ่มสาวย่อมต้องมีสัมพันธภาพทางสังคมและช่องทางในการติดต่อสื่อสารทางสังคมมากกว่า เช่น ผู้ขายวัย 20-30 ปีย่อมมีลักษณะในการเจรจาเชิญชวน การผูกมิตร และการเข้าสังคมกับลูกค้าได้ง่ายกว่าผู้ขายวัย 51-60 ปี ดังที่ ทองพลู สังแก้ว (2540) ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิตในระดับจุลภาคว่า ได้แก่ การมีสุขภาพดี มีครอบครัวดี มีการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ และ สุชาดา บุญชิต(2546) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนโรงเรียนสังกัดกองการศึกษาสงเคราะห์ ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 จังหวัดอุบลราชธานีพบว่า นักเรียนที่มีอายุต่างกัน จะมีคุณภาพชีวิตต่างกัน

3. ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมและด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเนื่องมาจาก ผู้ที่สถานภาพสมรสต่างกัน มีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบต่อครอบครัวแตกต่างกัน ผู้ที่เป็นโสดไม่มีภาระในการเลี้ยงดูบุตร หรือภาระด้านการเงินเจ้าคู่ครองและครอบครัวมากนัก ขณะที่ผู้ที่สมรสแล้วหรือเป็นหม้ายนั้น อาจมีภาระหน้าที่ในฐานะผู้ปกครอง คู่สมรส บิดามารดา ใน

การจูนเจือครอบครัวและสมาชิกในครอบครัว จึงส่งผลให้มีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ดังที่ ทิพวัลย์ วรรณโชติผาเวช ได้กล่าวไว้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง สถานภาพความเป็นอยู่ในทางที่ดี ทั้งในแง่ของส่วนบุคคล ครอบครัวและชุมชน มีครอบครัวดี เป็นต้น แล้วยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เฟอร์แรนส์ และเพาเวอร์ (Ferrans and Power, 1978) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบในการวัดคุณภาพชีวิต ด้านครอบครัว(Family) ไว้ว่าประกอบด้วย 4 ข้อความ คือ สุขภาพของสมาชิกในครอบครัว บุตร ความสุขในครอบครัว และคู่สมรส สอดคล้องกับที่ วิภาวี จิตวิสุทธิพนัง(2551) ได้ทำการศึกษาถึง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบางศรีเมือง จังหวัดนนทบุรี ผลปรากฏว่า ผู้ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีคุณภาพชีวิตต่างกันด้วย และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรทิพย์ ภู่วัสด์ (2551) ที่ทำการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพในเขตสำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ ๗ ผลการวิจัยพบว่าผู้ประกันตนที่ทุพพลภาพที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีคุณภาพชีวิตต่างกันด้วย

4. ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรายได้แตกต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานครที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ส่วนด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเนื่องจาก รายได้นั้นเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตโดยตรง ผู้ที่มีรายได้สูง ย่อมสามารถสนองตอบความต้องการด้านร่างกาย สังคม และอื่น ๆ ให้แก่ตนเองได้มากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย สอดคล้องกับผลวิจัยของ ปญญรัตน์ คำสว่าง(2542) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตของบุคลากรที่ไม่ใช่สายวิชาการ ในมหาวิทยาลัยมหิดล โดยทำการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของบุคลากรที่ไม่ใช่สายวิชาการ โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านการได้รับบริการทางสังคมขั้นพื้นฐาน ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการทำงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนามหาวิทยาลัย และด้านการพัฒนาจิตใจให้ดีขึ้น พบว่า ปัจจัยทางด้านประสบการณ์ทำงาน รายได้ สถานภาพการปฏิบัติงาน และวิทยาเขตที่ปฏิบัติงาน ส่งผลต่อความแตกต่างทางด้านคุณภาพชีวิต โดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับผลวิจัยของ พรพรรณ ศรีทอง (2533) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร พบว่า ตัวแปรด้านรายได้และจำนวนคนที่ต้องรับผิดชอบทำให้คุณภาพชีวิตของครูแตกต่างกัน

5. ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานครที่มีจำนวนบุตรแตกต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีจำนวนบุตรต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเนื่องมาจากผู้ที่มีบุตรนั้น ต้องแบกภาระเรื่องค่าใช้จ่ายและความรับผิดชอบต่อบุตร ยิ่งมีบุตรมากก็ยิ่งมีภาระความรับผิดชอบมากตามไปด้วย ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว โดยปัจจัยด้านเศรษฐกิจนั้นถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของบุคคล ดังที่ เฟร์แรนส์ และเพาเวอร์ (Ferrans and Power, 1978) ได้สรุปองค์ประกอบในสร้างเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิต ไว้ว่า ด้านสังคมและเศรษฐกิจ (Socio economic) ประกอบด้วย 10 ข้อความ คือ เพื่อน การสนับสนุน คำจุนด้านจิตใจ บ้าน เพื่อนบ้าน มาตรฐานของการมีชีวิต สถานภาพของบ้านเมือง การทำงาน/การไม่ได้ทำงาน การศึกษา และการเงินที่ไม่ต้องพึ่งผู้อื่นและด้านครอบครัว (Family) ประกอบด้วย 4 ข้อความ คือ สุขภาพของสมาชิกในครอบครัว บุตร ความสุขในครอบครัว และคู่สมรส และสอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ คำวิเศษ, พันตรี (2550) ที่ทำการศึกษาดังคุณภาพชีวิตของนายทหารชั้นประทวนในกองพลทหารปืนใหญ่ จังหวัดลพบุรี พบว่า จำนวนบุตรมีผลต่อคุณภาพชีวิตของนายทหารชั้นประทวนในกองพลทหารปืนใหญ่ จังหวัดลพบุรี

สมมติฐานที่ 2 ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยที่มีลักษณะทางบุคลิกภาพต่างกัน มีคุณภาพชีวิตต่างกัน

ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานครมีลักษณะทางบุคลิกภาพแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเนื่องจากบุคคลที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว มักมีความคิดเป็นของตัวเองค่อนข้างมาก มักไม่ชอบเข้าสังคม ชอบปลีกตัวอยู่ลำพัง สนใจเฉพาะเรื่องของตนเองเท่านั้น ไม่ค่อยชอบการเปลี่ยนแปลง ดังแนวคิดทฤษฎีบุคลิกภาพของ ดร.คาร์ล จี จุง (Carl Gustav Jung) (อ้างถึงใน สถิต วงศ์สวรรค์ 2540) ซึ่งเป็นจิตแพทย์และนักจิตวิทยาชาวสวิส ที่ได้กล่าวไว้ว่า ประเภทเก็บตัว (Introvert) เป็นบุคคลประเภทชอบอยู่โดดเดี่ยว ชอบอยู่ตามลำพัง ชอบแยกตัวออกจากสังคม ชอบทำงานคนเดียว ใช้ความคิดของตัวเองเป็นหลักในการสำรวจตนเอง ควบคุมตนเอง คิดแต่เรื่องเกี่ยวกับตนเอง สนใจเฉพาะเรื่องของตน ไม่ค่อยกล้าแสดงตัวต่อชุมชน ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ชอบทำอะไรตามกฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผนของสังคม มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงมาก การหลบหนีแยกตัวออกจากสังคม บุคคลประเภทนี้ชอบเปลี่ยนสังคมให้เป็นไปตามความคิดของตนมากกว่าที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมภายนอก ซึ่งหากผู้ที่มีบุคลิกภาพเช่นนี้ สามารถ

ปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพให้มีการแสดงออกมากขึ้น จะช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวนั้น จะมีลักษณะที่เหมาะสมแก่การค้าขาย ดังที่ระบุใน แนวคิดทฤษฎีบุคลิกภาพของ ดร.คาร์ล จี จุง (Carl Gustav Jung) (อ้างถึงใน สถิต วงศ์สวรรค์, 2540) ซึ่งเป็นจิตแพทย์และนักจิตวิทยาชาวสวิส ที่ได้กล่าวไว้ว่า ประเภทเปิดเผย หรือประเภทชอบสังคม หรือประเภทชอบแสดงตัว (Extravert) ชอบทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ชอบการสังสรรค์ ชอบคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นๆ สามารถยอมรับและปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมได้ เป็นคนที่พูดคุยสนุกสนานเป็นกันเอง เป็นคนเปิดเผย คบคนง่าย ใจกล้า สนใจและตื่นตัวกับสิ่งแวดล้อม มีอุปนิสัยที่เปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ที่เหมาะสม เป็นคนพูดดังฟังชัด ว่องไว กระฉับกระเฉง บุคคลประเภทนี้จึงเหมาะกับงานประชาสัมพันธ์ งานที่ต้องติดต่อประสานงานกับคนอื่น ครู คนขายของ เป็นนักธุรกิจ เป็นเจ้าหน้าที่ต้อนรับก็ได้ เหมาะเป็นนักการเมือง รวมทั้งงานที่ต้องติดต่อกับประชาชนทั่วไป ซึ่งบุคลิกภาพแบบนี้จะทำให้มีคุณภาพชีวิตในทุกๆด้านอยู่ในระดับที่ดีกว่าบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พ่อค้าแม่ค้าที่ทำการขายสินค้าตามแผงลอยและหาบเร่ ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ลักษณะทางประชากร

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 สมรสแล้ว 239 คน คิดเป็นร้อยละ 59.8 มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 มีรายได้ต่อเดือน 5,001-10,000 บาท จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 ไม่มีบุตรจำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3

2. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร

2.1 คุณภาพชีวิตโดยภาพรวม ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้ ความพอใจกับสุขภาพของท่านในตอนนี้เพียงใด และคิดว่าท่านมีคุณภาพชีวิต(ชีวิตความเป็นอยู่) อยู่ในระดับใด

2.2 คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยมีระดับคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย อยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้สามารถไปไหนมาไหนได้ด้วยตนเองดีเพียงใด การเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัวทำให้ไม่สามารถทำในสิ่งที่ต้องการมากนัก

เพียงใด จำเป็นต้องไปรับการรักษาพยาบาลมากนักน้อยเพียงใดเพื่อที่จะทำงานหรือมีชีวิตรอยู่ไปได้ในแต่ละวัน พอใจกับความสามารถในการทำงานได้อย่างที่เคยทำมามากน้อยเพียงใด รู้สึกพอใจมากน้อยแค่ไหนที่สามารถทำอะไรๆผ่านไปได้ในแต่ละวัน มีกำลังเพียงพที่จะทำสิ่งต่างๆในแต่ละวันไหม (ทั้งเรื่องงานและการดำรงชีวิตประจำวัน) และพอใจกับการนอนหลับของท่านมากน้อยเพียงใด

2.3 คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยมีระดับคุณภาพชีวิตด้านจิตใจอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างสูง 5 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้รู้สึกว่าการมีชีวิตมีความหมายมากน้อยเพียงใด มีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา หดหู่ เศร้า สิ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยแค่ไหน ยอมรับในรูปร่างหน้าตาของตนเองได้ไหม มีสมาธิในการทำงานต่างๆได้ดีเพียงใด รู้สึกพอใจในตนเองมากน้อยแค่ไหน และรู้สึกพึงพอใจในชีวิต (เช่น มีความสุข ความสงบ ความสมหวัง) มากน้อยเพียงใด

2.4 คุณภาพชีวิตด้านสังคม ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยมีระดับคุณภาพชีวิตด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับค่อนข้างสูง 3 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้พอใจกับการผูกมิตรหรือเข้ากับคนอื่นอย่างที่ผ่านมาแค่ไหน และพอใจในชีวิตทางเพศของท่านมากน้อยแค่ไหน (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้วท่านมีวิธีการทำให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึงการช่วยเหลือตนเองหรือการมีเพศสัมพันธ์)

2.5 คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ดังนี้ได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตประจำวันมากน้อยเพียงใด รู้สึกว่าชีวิตมีความมั่นคงปลอดภัยดีไหมในชีวิตประจำวัน พอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ในขณะนี้มากน้อยเพียงใด มีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็นมากน้อยเพียงใดพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหน (หมายถึงการคมนาคม) มากน้อยเพียงใด และมีโอกาสได้พักผ่อนคลายเครียดมากน้อยเพียงใด

3. ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยตามลักษณะด้านประชากรศาสตร์

3.1 ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีเพศต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมและราย

ด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05 ส่วนด้านร่างกายและด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

3.2 ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมและด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

3.3 ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีอายุต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมและราย ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย และด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05 ส่วนด้าน จิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

3.4 ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน ระดับคุณภาพชีวิต โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ส่วนด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

3.5 ผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยที่มีจำนวนบุตรต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05 ส่วนรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ส่วนด้าน จิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ0.05

4. ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมทางบุคลิกภาพของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย

ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานครนั้น ประเภทแสดงตัวนั้น รวมแล้ว 245 คนเป็นเพศชาย 95 คน เพศหญิง 150 คน และประเภทเก็บตัวนั้น รวมแล้ว155 คน เป็นเพศชาย 49 คน และเป็นเพศหญิง 106 คน

5. เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยที่มีลักษณะทาง บุคลิกภาพต่างกัน

ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยที่มีลักษณะทางบุคลิกภาพต่างกันมีระดับคุณภาพ ชีวิตโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขต กรุงเทพมหานคร ที่มีลักษณะทางบุคลิกภาพแบบแสดงตัว จะมีคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และโดยรวม สูงกว่า ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยที่มีลักษณะทางบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

จากการศึกษาวิจัยคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขต กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า รายได้ต่อเดือน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยมากที่สุด ซึ่งการเพิ่มรายได้ของคนกลุ่มนี้นั้น ขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจของประเทศ สภาพทางสังคม และความนิยมตามยุคสมัย ซึ่งองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานครได้ เช่น กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน จัดให้มีหลักสูตรยกระดับฝีมือแรงงาน เช่น การสอนการตกแต่งหน้าเค้ก เพื่อทำให้มีลูกเล่น ความสะอาดมากยิ่งขึ้น ช่วยดึงดูดความสนใจของลูกค้า, การสอนการจัดดอกไม้สด เพื่อให้มีความสวยงามและมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เป็นต้น และยังมีการอบรมการบริการเพื่อสร้างความประทับใจในการซื้อสินค้าหรือบริการ ส่งผลให้ลูกค้าที่มาซื้อสินค้านั้นเกิดความประทับใจในบริการที่ได้รับ เกิดการอยากกลับมาซื้ออีกครั้ง ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

2. ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในด้านสิ่งแวดล้อมนั้น อยู่ในระดับปานกลาง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าไปทำการพัฒนาให้คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมดีขึ้น เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทำการพัฒนาเรื่องความมั่นคงของที่อยู่อาศัย โดยทำกิจกรรมทำสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่ จัดให้มีสวนหย่อมไว้พักผ่อนหย่อนใจ จัดให้มีการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้น่าอยู่ สะอาดสะอาดขึ้น ทำเป็นชุมชนน่าอยู่ เป็น

ต้น จัดให้มีการเตรียมความพร้อมผู้สูงอายุดังกล่าว ตั้งศูนย์การเรียนรู้และพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุไม่รู้สึกเหงา ไม่ก่อให้เกิดความเครียดในชีวิตอีกด้วย

3. บุคลิกภาพของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยต่างกันทำให้ผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยต่างกัน ดังนั้น องค์การที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการจัดฝึกอบรมด้านบุคลิกภาพ การบริการ หรือด้านทักษะการพูดแก่ผู้ขายเพื่อช่วยในการเพิ่มยอดขาย เช่น อบรมการพัฒนาฝีมือแรงงาน อบรมแรงงาน จัดให้มีกิจกรรมการพัฒนาบุคลิกภาพและความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการขายสินค้าและการให้บริการ เช่น มีกิจกรรมการพูดเชิญชวนให้ซื้อสินค้า การพัฒนาบุคลิกภาพให้มีความกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น เสริมสร้างบุคลิกภาพให้มีลักษณะที่ดี ผู้ใดพบเห็นก็ชื่นชม เช่น การยิ้มแย้มแจ่มใส การแต่งตัวที่สะอาดตา เก็บผมให้เรียบร้อย ดูแลหน้าอุดหนุนสินค้า เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. รูปแบบการวิจัย อาจเปลี่ยนจากแบบสอบถาม เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยอาจกำหนดตัวแปรตามเช่นเดิม เพื่อให้ได้ข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาตัวแปรเพิ่มเติม เช่น ภูมิฐานะ ระดับการศึกษา เป็นต้น หรือเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เป็นกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มประชากรอื่น ที่มีแนวโน้มการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ทหารผ่านศึก เป็นต้น
3. ขยายผลการวิจัย โดยศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าหาบเร่และแผงลอยในจังหวัดอื่น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กุหลาบ รัตนจักรธรรม. 2535. การพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในวิธีการดำเนินงานวางแผนพัฒนา
คุณภาพชีวิตตามเกณฑ์จำเป็นพื้นฐานในระดับหมู่บ้าน กรุงเทพมหานคร: โครงการน้ำ
พระทัยจากในหลวงเพื่อพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- กิตติ บุนนาค. 2546. การนำนโยบายการบริหารงานขององค์การธุรกิจไทยไปปฏิบัติ: ศึกษา
ปรากฏการณ์ปัญหาในอดีต เพื่อการพัฒนาสู่ศตวรรษที่21. กรุงเทพมหานคร:
โอเดียนสโตร์.
- โกศล ศรีวรกุล. 2541. คุณภาพชีวิตของครูพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา5.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- จันทร์เพ็ญ ทิพวาริ. 2546. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เจษฎา ชนะโรค. 2530. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับวิธีการเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์
ช่วยสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการจัดการการเรียนรู้ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชนิดา เรืองเดช. 2539. คุณภาพชีวิตของอาจารย์แพทย์ในคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์ 2527. คู่มือฉบับสมบูรณ์ประชากรศึกษา กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- ชิดชัย ไชยรัตน์. 2536. คุณภาพชีวิตของประชากรในชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านนาหน้า บ้าน
โพธิ์ธาตุ และบ้านห้วยสูง อ.พาทำ จ.อุดรดิตถ์. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชูดา จิตพิทักษ์. 2525. พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สารมวลชน

ดิเรก ฤกษ์ห่วย. 2527. การพัฒนาชนบท เน้นหนักการพัฒนาสังคมและแนวความคิดความจำเป็น
พื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราพัฒนาชนบท สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทองพลู สังแก้ว. 2540. การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนารัฐบาล มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ทวีรัสมิ์ ธนาคม. 2532. กลวิธีการครองชีวิตอย่างประหยัดเพื่อคุณภาพชีวิต พิมพ์ครั้งที่4.
กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป

ทิพวัลย์ วรรณโชติผาเวช. 2546. คุณภาพชีวิตผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานกษประถมศึกษา
จังหวัดอุดรดิษฐ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
สถาบันราชภัฏอุดรดิษฐ์

ชนกร นาคประกอบ. 2539. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่มี
บุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัว โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธรรมบุญ นิลวรรณ. 2537. การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพต่างกัน
ในการเขียนภาพฉาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2553. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยSPSS. พิมพ์ครั้งที่11.
กรุงเทพมหานคร: บิซซิเนสอาร์แอนด์ดี.

ธงชัย เจริญชัยชนะ. 2546. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานของประชากรไทย
ในชนบท. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นลิน เล็กมาก. 2548. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบนเว็บเรื่องคุณธรรมของการอยู่ร่วมกันตามหลักศาสนาระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัว. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิสารัตน์ ศิลปะเดช. 2540. ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต กรุงเทพมหานคร: พิษณุการพิมพ์.

นุชนางค์ ชูกร. 2542. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความวิตกกังวล และประสิทธิภาพในการปรับตัวของพนักงาน ระดับปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

บ้งอร ภูวภิรมย์ขวัญ 2526. การวัดบุคลิกภาพ กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ปฤณฎรต์น์ คำสว่าง. 2542. คุณภาพชีวิตของบุคคลที่ไม่ใช่สายวิชาการในมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ประภาพร จินันทุยา. 2536. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชมรมทางสังคมผู้สูงอายุดินแดง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาชุมชน และชนบท, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ปรีชา เกื้อแก้ว 2549. คุณภาพชีวิตของผู้อาศัยในอาคารสวัสดิการมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ผกาทิพย์ ศุขวัฒน์. 2529. ผลของบุคลิกภาพกับเพศต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เรื่องคำนำหน้านามจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผุสณีย์ ยมาภัย. 2537. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความรู้ด้านการขาย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
กับผลการปฏิบัติงานของพนักงานขาย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรทิพย์ ภู่วัสดิ์ 2551. คุณภาพชีวิตของผู้ประกันตนที่พหุผลภพในเขตสำนักงานประกันสังคม
เขตพื้นที่ 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พรพรรณ ศรีทอง. 2533. คุณภาพชีวิตของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา,
มหาวิทยาลัยมหิดล.

พรรณทิภา ศัพทะนาวัน 2551. คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนการเคหะรามอินทรา เขตบางเขน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พัชรินทร์ วิเศษพานิชย์ 2541. คุณภาพชีวิตของเด็กวัยเรียนที่ป่วยด้วยโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว
วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลชุมชน,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พัฒน์ สุจ้านง 2539. นีคือชีวิต กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

พงศ์อินทร์ สุขขจร. 2517. จิตวิทยาประชาชนบ้าน. พระนคร: ก้าวหน้าการพิมพ์.

ยุพา อุดมศักดิ์ 2516. แนวความคิด หลักการ และวิธีการทางประชากรศึกษา การประชุมเรื่อง
บทบาทของสุศึกษา-ประชากรศึกษาในการแก้ปัญหาประชากรและสาธารณสุข. นครปฐม:
มหาวิทยาลัยมหิดล.

รจนา คงคาฉบับ. 2550. **ปัจจัยส่วนบุคคลและสัมพันธภาพในครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรีเขต1 จังหวัดลบุรี** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วันดี ระเจริญ. 2524. **การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของนักศึกษาวิทยาลัยครูจันทบุรี ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิจิตร อาวะกุล. 2545. **พัฒนาบุคลิกภาพ** พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮาส์

วิภาวี จิตวิสุทธิพนัง. 2551. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองบางศรีเมือง จังหวัด นนทบุรี** การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศักดิ์ชัย ทวีศักดิ์. 2531. “การรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิต: ศึกษาเฉพาะในเขตอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.” **เดลินิวส์**(26 กันยายน 2531): 3. อ้างใน ธงชัย เจริญชัยชนะ 2546. **การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตขั้นพื้นฐานของประชากรไทยในชนบท** วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศรีไพบุลย์ สังข์บัวดี. 2525. **ผลการปฏิบัติงานและคุณลักษณะบุคลิกภาพของพยาบาลวิชาชีพ** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. อ้างใน สิริรัตน์ โกสโยกานนท์. 2541. **ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางบุคลิกภาพกับผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ ภัทร จำกัด** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2551. **ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ** พิมพ์ครั้งที่15. กรุงเทพมหานคร: หอมชาวบ้าน.

ศศิพันธ์ ทรงสัจย์. 2542. **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ศิริรัตน์ จันทรแสงรัตน์. 2538. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กิจกรรมนักศึกษาและสภาพแวดล้อมกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริโสภาคย์ บุรพาเดชะ. 2528. จิตวิทยาทั่วไป. พระนคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถิต วงศ์สุวรรณ. 2540. การพัฒนาบุคลิกภาพ. กรุงเทพมหานคร: อักษรพิทยา.

สสุระ เลียงสนั่น ร้อยเอก. 2550. ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหุบกะพง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สิทธิศักดิ์ มินวงษ์ร้อยเอก. 2548. คุณภาพชีวิตของทหารกองประจำการกรมทหารราบที่ 1 มหาดเล็กรักษาพระองค์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สวลี แซะชูชล. 2550. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนบนเว็บไซต์ เรื่อง ปัญหาและผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัวระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัว วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิริรัตน์ โกไศยกานนท์. 2541. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางบุคลิกภาพกับผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ ภัทร จำกัด วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุชาดา บุญชิต. 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียนโรงเรียนสังกัดกองการศึกษา สงเคราะห์: ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 32 จังหวัดอุบลราชธานี วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุดาพร ลิ้มสุวรรณเกสร. 2543. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงาน บุคลิกภาพ และความเครียดของพนักงาน ธุรกิจโทรคมนาคม เครือยูคอม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุพรรณิ ไชยอำพร และ สนิท สมักรการ 2546. รายงานวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของคนไทย เปรียบเทียบระหว่างเมืองกับชนบท กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุวัฒน์ มหันตนิรันดร์กุล, วิระวรรณ ตันติพัฒน์สกุล, วณิดา พุ่มไพศาลชัย, กรองจิตต์ วงศ์สุวรรณ. 2540. การเปรียบเทียบแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อย 100 ตัวชี้วัด และ 26 ตัวชี้วัด. เชียงใหม่: กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต.

สมกิจ กิจพูนวงศ์. 2539. การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพชีวิตของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

สมจิต ธนสุกาญจน์. 2513. วิชาครูตอน 3: จิตวิทยา. พระนคร: ครูสภา. อ้างใน สถิตี วงศ์สวรรค์ 2540. การพัฒนาบุคลิกภาพ กรุงเทพมหานคร: อักษรพิทยา.

สมจิต อภิชนาพงศ์. 2523. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเก็บตัว แสดงตัวต่อความสนใจในอาชีพของนักเรียนม.ศ.5 ปีการศึกษา 2523 จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

โสภา ชูพิกุลชัย. 2529. ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหิดล. อ้างใน นุชนางค์ ชูกร. 2542. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความวิตกกังวล และประสิทธิภาพในการปรับตัวของพนักงาน ระดับปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร. 2552. จำนวนผู้ย้ายถิ่น จำแนกตาม
สาเหตุการย้ายถิ่น (Online). http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search_center,
25 กรกฎาคม 2554.

สำเริง แหยมกระโทง และ รุจิรา มังคละศิริ. 2550. คู่มือการพัฒนาศูนย์สุขภาพชุมชน(หน่วย
ปฏิบัติการปฐมภูมิPCU): หนทางสู่ระบบบริการที่พึงประสงค์. นครราชสีมา:
ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาสาธารณสุขนครราชสีมา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา

เสาวนีย์ ตนะคุณ. 2533. คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาวิทยาลัย สาขาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสาวภา ไชยโชติช่วง. 2551. “คุณภาพชีวิตของนักศึกษาที่พักอาศัยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏสวน
ดุสิต.” วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต 4 (1): 5-10.

อาธิ ครุสาขวงศ์. 2533. เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น

อุทุมพร จามรمان. 2528. รายงานการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของคนกรุงเทพมหานคร
กรุงเทพมหานคร. (อัดสำเนา)

อุไร สิงโต. 2552. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและแบบแสดงตัวกับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอื้ออารี แจ่มผล. 2553. ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นตอนต้น
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาคหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อานาจ คำวิเศษย์พันธุ์. 2550. คุณภาพชีวิตของนายทหารชั้นประทวนในกองพลทหารปืนใหญ่
จังหวัดลพบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- อำนาจ วีระวนิช 2553. **การจัดการสมัยใหม่**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท มาเธอร์ บอส แพคเกจจิ้ง จำกัด อ้างถึง M.R. Barrick and M.K. Mount. 1991. "The Big Five Personality Dimensions and Job Performance." **A Meta-Analysis, Personnel Psychology**. n.p.
- _____. 2553. **การจัดการสมัยใหม่**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท มาเธอร์ บอส แพคเกจจิ้ง จำกัด อ้างถึง Schermerhorn Jr, J.R. 2008. **Management**. 9th ed. New York: John Wiley & sons.
- _____. 2553. **การจัดการสมัยใหม่**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท มาเธอร์ บอส แพคเกจจิ้ง จำกัด อ้างถึง George, J.M. and Jones, G.R. 2006. "Contemporary Management." **Creating Value in Organization**, 4th ed. New York: McGraw-Hill/Irwin.
- Banister, R.L. 1973. "A Comparative Study of Extroversion-Introversion Traits to two Instruction Methods." **Dissertation Abstracts International**: 4327-A.
- Bernard, H.W. 1970. **Mental Health in the Classroom**. New York: Mc. Graw-Hill Inc. อ้างใน สมชัย วงษ์น่ายะ. 2547. **คุณภาพชีวิตของนักศึกษาภาคปกติสถาบันราชภัฏกำแพงเพชร**. รายงานการวิจัย, สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร
- Campbell, A. 1976. "Subjective Measuring of Well-Being," **American Psychometric**. 31: 117-124 อ้างใน สมชัย วงษ์น่ายะ 2547. **คุณภาพชีวิตของนักศึกษาภาคปกติสถาบันราชภัฏกำแพงเพชร**. รายงานการวิจัย, สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร
- Cooper, C.L. 1982. Personality Characteristic of Successful Bomb Disposal Expert." **Journal of Occupational Medium**. 24: 653-655. อ้างใน สิริรัตน์ โกสยกันนธ์ 2541. **ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางบุคลิกภาพกับผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ ภัทร จำกัด**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Crobach, D.C. 1970. **Essential of Psychological Testing**. New York: Harper and Row Publisher.

Eysenck, H.J. 1970. **Fact and Fiction in Psychology**. Middlesex: Penguin Book Ltd. อ้างใน
 ปัทมา พุ่มมาพันธุ์ 2542. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความรู้ด้านการจัดการความ
 ปลอดภัย ความพึงพอใจต่อการจัดการความปลอดภัย และพฤติกรรมความปลอดภัยใน
 การทำงาน ของพนักงานในโรงงานผลิตเหล็กกล้าไร้สนิม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
 มหบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____. and Eysenck Subill B.G. 1969. **Personality Structure and Measurement**. London:
 Ronhedge and Keron Paul.

Ferrans, C.E. 1992. “ Psychometric assessment of the quality of life index.” **Research in
 Nursing & Health**, 15: 29-38.

_____. and Power, M.J. 1978. “Quality of Life Index: Development and Properties.” **Advanced
 in Nursing Science**. 8(10): 15-24.

Griffin, R.W. 2008. **Management**. 9th ed. Boston: Houghton Mifflin Company. Cited Marilyn
 E. Gist and Terence R. Mitchell. 1992. “Self-Efficacy: A theoretical Analysis of Its
 Determinant and Malleability.” **Academy of Management Review**. pp.183-211.

Hill, C.W.L. and McShane, S.L. 2008. **Principle of Management**. New York:
 McGraw-Hill/Irwin.

Hilgard, E.R. 1965. **Introduction to Psychology**. New York: Harcourt Brace and World Inc.
 อ้างใน สถิตี วงศ์สวรรค์ 2540. การพัฒนาบุคลิกภาพ กรุงเทพมหานคร: อักษรพิทยา

Kinicki, A. and Williams, B.K. 2006. “Management.” **A practical introduction**. 2nd ed.
 New York: McGraw-Hill/Irwin.

- Lamont, L.M. and W.J. Lundstorm. 1977. "Identifying Successful industrial Salesmen by Personality and Personal Charactoristic." **Journal of Marketing Research**. 14: 517-529. อ้างใน สิริรัตน์ โกสโยภานนท์ 2541. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางบุคลิกภาพกับผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ ภัทร จำกัฒ วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Lazarus. 1971. "Personality." **Englewood Cliffs**. 2nd ed. New Jersey: Prentice-Hall International, Inc.
- Lewis, F. 1982. "Experienced Personal Control and Quality of Life in Late-stage Cancer Patient." **Nursing Research**. 31: 113
- _____. P.A., Goodman, S.H. and Fandt, P.M. 2004. "Management." **Challenges for Tomorrow's Leaders**. 4th ed. Ohio: Thomson Leaning.
- Ludin, R. 1961. **Personality: A Behavior Analysis**. Toroto: Macmillan Co., Inc. อ้างใน นุชนภาภัก์ ชูกร. 2542. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความวิตกกังวล และประสิทธิภาพในการปรับตัวของพนักงาน ระดับปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- McNaughton, C.W. 1982. "Manager's Personality." **American Management Association**. New York: McMillan.
- Piedmont, R.L. and H.P. Weinstein. 1994. "Predicting Supervisor Rating of Job Performance Using The Neo Personality Inventory." **Journal of Psychology**. 128: 255-265.
- Ridding L.W. 1966. "An Investigation of Personality Measures Associated with Over and Under Achievement in English and Arithmetic." **British Journal of Education Psychology**. 37: 397-398.

Robbins, S.P. and Coulter, M. 2002. **Management**. 7th ed. New Jersey: Prentice-Hall International, Inc.

Stewart, G.L. and K.P. Carson. 1965. "Personality Dimensions and Domains of Service Performance: A field Investigation." **Journal of Business And Psychology**. 9: 365-378.

UNESCO. 1978. "Indicator of Environment Quality of Life." **Research and Papers in Social Science**. No.38. Palis: UNESCO. 89.

Wallance. 1984. **Identific of Quality of Life Indicators for Use in Family Planing Progrs** (Online). www.iget.com, July 7, 2010.

แบบสอบถาม

เรื่อง คุณภาพชีวิตของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร
คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต บุคลิกภาพ ของผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอย ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาคุณภาพชีวิตผู้ขายสินค้าแบบหาบเร่และแผงลอยในเขตกรุงเทพมหานคร คำตอบของท่านเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้จากท่านเป็นความลับ ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่านอย่างรอบคอบให้ครบทุกข้อ

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลคุณภาพชีวิตโดยรวมของผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 23 ข้อ
- ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับบุคลิกภาพโดยรวมของผู้ตอบแบบสอบถามโดยมีทั้งหมด 25 ข้อ

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือ
ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าคำตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. สถานภาพ

☐ โสด

☐ สมรส

☐ หย่า

☐ หม้าย

3. อายุ

☐ 20-30 ปี

☐ 31-40 ปี

☐ 41-50 ปี

☐ 51-60 ปี

5. รายได้ต่อเดือน(เฉพาะของท่าน)

☐ ไม่มีรายได้

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท

☐ 5,001 – 10,000 บาท

☐ 10,001 – 20,000 บาท

☐ 20,001 – 30,000 บาท

☐ 30,001 บาทขึ้นไป

6. จำนวนบุตร

☐ ไม่มีบุตร

☐ 1 คน

☐ 2 คน

☐ 3 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจในต่อคุณภาพชีวิต (กรุณาตอบทุกข้อ)

ความหมายระดับของการประเมิน

ไม่เลย หมายถึง ท่านไม่มีความรู้สึกเช่นนั้นเลย รู้สึกไม่พอใจมาก รู้สึกแยะมาก

เล็กน้อย หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นนานๆครั้ง รู้สึกไม่พอใจ รู้สึกแยะ

ปานกลาง หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นปานกลาง รู้สึกพอใจระดับกลางๆ

มาก หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นบ่อยๆ รู้สึกพอใจหรือรู้สึกดี

มากที่สุด หมายถึง ท่านมีความรู้สึกเช่นนั้นเสมอ รู้สึกพอใจมากหรือรู้สึกดีมาก

คุณภาพชีวิตโดยรวม	ระดับความพอใจ				
	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ท่านมีความพอใจกับสุขภาพของท่านในตอนนี้มากน้อยเพียงใด					
2. ความเจ็บปวดตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดท้อง ปวดตามตัว ทำให้ท่านไม่สามารถทำกิจกรรมที่ต้องการได้					
3. ท่านมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่างๆในแต่ละวันมากน้อยเพียงใด (ทั้งเรื่องงานและการใช้ชีวิตประจำวัน)					
4. ท่านพอใจกับการนอนหลับของท่านมากน้อยเพียงใด					
5. ท่านมีความพึงพอใจในชีวิตของท่านมากน้อยเพียงใด (เช่น ท่านมีความสุข ท่านมีความสุข ท่านสมหวังในเรื่องต่างๆ)					
6. ท่านมีสมาธิในการทำงานต่างๆได้ดีเพียงใด					

คุณภาพชีวิตโดยรวม	ระดับความพอใจ				
	ไม่เลย	เล็กน้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
7. ท่านรู้สึกพอใจในตนเองมากน้อยแค่ไหน					
8. ท่านยอมรับในรูปร่างหน้าตาของตนเองได้ไหม					
9. ท่านมีความรู้สึกที่ไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา หดหู่ เศร้า ลึ้นหวัง วิตกกังวล บ่อยแค่ไหน					
10. ท่านรู้สึกพอใจมากน้อยแค่ไหนที่สามารถทำอะไรๆ ให้ผ่านไปได้ด้วยดีในแต่ละวัน					
11. ท่านจำเป็นต้องได้รับการรักษาพยาบาลบ่อยเพียงใดเพื่อรักษาสุขภาพของท่านให้สามารถทำงานได้ปกติ					
12. ท่านพอใจกับความสามารถในการทำงานของท่านมากน้อยเพียงใด					
13. ท่านพอใจกับการคบเพื่อนหรือการเข้ากับคนอื่นมากน้อยแค่ไหน					
14. ท่านรู้สึกว่าชีวิตของท่านมีความมั่นคงปลอดภัยดีมากน้อยแค่ไหน					
15. ท่านมีเงินพอใช้จ่ายตามความจำเป็น					
16. ท่านพอใจกับสภาพบ้านเรือนที่อยู่ขณะนี้					
17. ท่านได้รู้เรื่องราวข่าวสารที่จำเป็นในชีวิตประจำวันมากน้อยเพียงใด					
18. ท่านมีโอกาสดูพักผ่อนคลายเครียดมากน้อยเพียงใด					
19. ท่านพอใจกับการเดินทางไปไหนมาไหนของท่าน (หมายถึงการคมนาคม) มากน้อยเพียงใด					

คุณภาพชีวิตโดยรวม	ระดับความพอใจ				
	ไม่ เลย	เล็กน้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
20. ท่านรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตของท่านมีความหมายมากน้อยเพียงใด					
21. ท่านสามารถไปไหนมาไหนได้ด้วยตนเองดีเพียงไร (ไม่ต้องรอไปพร้อมเพื่อน ไปคนเดียวได้)					
22. ท่านพอใจในชีวิตทางเพศของท่านมากน้อยแค่ไหน (ชีวิตทางเพศ หมายถึง เมื่อเกิดความรู้สึกทางเพศขึ้นแล้ว ท่านมีวิธีการทำให้ผ่อนคลายลงได้ รวมถึงการ ช่วยเหลือตนเองหรือหามีเพศสัมพันธ์)					
23. ท่านคิดว่าท่านมีคุณภาพชีวิต(ชีวิตความเป็นอยู่)อยู่ใน ระดับใด					

ต่อหน้าถัดไป...

ตอนที่ 3 ระดับพฤติกรรมด้านบุคลิกภาพ (กรุณาตอบทุกข้อ)

แบบสอบถามตอนนี้มีทั้งหมด 25 ข้อซึ่งข้อความจะบรรยายลักษณะพฤติกรรมต่างๆ ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความที่มีความสอดคล้องกับความรู้สึกของตนเอง

คำถาม	ระดับพฤติกรรม				
	ไม่ เลย	เล็กน้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
1. ข้าพเจ้าเป็นคนเปิดเผยไม่อ้อมค้อม					
2. ข้าพเจ้าชอบอยู่ในเมืองในที่ที่แออัด คนพลุกพล่าน (การจราจรติดขัด มลพิษเยอะ)					
3. ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดต่อหน้าคนมากๆ					
4. ข้าพเจ้าเกลียดการพูดเท็จ (ทั้งคนอื่นพูดเท็จกับข้าพเจ้า และข้าพเจ้าพูดเท็จเอง)					
5. ข้าพเจ้าเป็นคนใจเสาะ น้ำตาออกง่าย (กลัว จี้น้อยใจ จี้น ตกใจ)					
6. ข้าพเจ้าชอบเล่นทายปัญหา (เกมสอะไรเอ๋ย หรือพวก คำถามเขาวัวต่างๆ)					
7. ระหว่างฝ่ายนำและฝ่ายค้านข้าพเจ้าเลือกเป็นฝ่ายนำ					
8. ตามปกติข้าพเจ้าเป็นคนมีอารมณ์ขันอยู่เสมอ (หัวเราะง่าย ตลกเฮฮา)					
9. ข้าพเจ้าเป็นคนเข้าสังคมง่าย (มีมนุษยสัมพันธ์ดี ไม่ตื่นคน ไม่ถือตัว)					
10. ข้าพเจ้ามักจะระวังคำพูดไม่ให้กระทบกระเทือนใจผู้อื่น					
11. เมื่อได้ยินเรื่องลามกอนาจาร ข้าพเจ้ารู้สึกกระดากอาย					
12. เมื่อมีการถกเถียงกันเกิดขึ้น ข้าพเจ้าชอบแสดงความ คิดเห็น					

คำถาม	ระดับพฤติกรรม				
	ไม่ เลย	เล็ก น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
13. ข้าพเจ้าชอบการขายของหน้าร้าน					
14. ข้าพเจ้าชอบที่จะทำงานร่วมกับคนอื่น (ทำงานเป็นกลุ่ม ลงทุนขายของร่วมกัน)					
15. บางครั้งข้าพเจ้าก็รู้สึกอารมณ์ไม่ดีขึ้นมา ทั้งๆที่ไม่มี สาเหตุอันสมควร (เช่น เรื่องเล็กน้อยไม่ควรนำมาเป็น อารมณ์ ก็ทำให้อารมณ์เสียได้)					
16. เมื่ออยู่ในกลุ่มคนมากๆ ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจที่จะพูดคุย กับคนเหล่านั้น					
17. เมื่อคนใกล้ชิดประสบความสำเร็จในการทำงาน ข้าพเจ้า จะพยายามทำงานมากขึ้นเพื่อให้ประสบความสำเร็จเหมือน พวกเขาเหล่านั้น					
18. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองคบเพื่อนเข้าหาเพื่อนได้ดีกว่าคน อื่น (มีมนุษยสัมพันธ์ดีกว่าคนอื่นๆ)					
19. ข้าพเจ้ามักจะงีบหลับและฝันกลางวัน					
20. ข้าพเจ้าชอบทำตัวเด่นทั้งการแต่งตัว การพูดคุย การเข้า สังคม) เพื่อให้ตนเองเป็นจุดสนใจ					
21. ข้าพเจ้ามักจะกังวลว่าคนอื่นจะคิดไม่ดีกับข้าพเจ้า(แอบ นินทา มาหลอกลวง)					
22. ข้าพเจ้ามักมีความรู้สึกละอายใจเมื่อต้องพูดในที่ชุมชน					
23. เมื่อมีคนมาจ้องมองข้าพเจ้าทำงาน ข้าพเจ้ารู้สึกรำคาญ และไม่สบายใจ					
24. เมื่อมีเรื่องราวๆที่ข้าพเจ้ามีส่วนเกี่ยวข้อง ข้าพเจ้ามักจะ โทษตนเองก่อนคนอื่น					
25. เมื่อมีปัญหาสงสัย ข้าพเจ้ามักจะถามเพื่อนหรือคนอื่น					

ตารางผนวกที่ 1 แสดงค่าความเชื่อของแบบสอบถาม

N of Case = 30.0

N of Item = 48

Alpha = 0.878

	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance If Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha If Item Deleted
QL 1	155.2667	263.444	.494	.874
QL 2	154.6333	259.206	.483	.873
QL 3	154.6667	256.782	.685	.782
QL 4	154.9000	255.871	.555	.872
QL 5	154.8667	253.775	.753	.870
QL 6	154.8667	254.740	.682	.871
QL 7	154.6667	252.023	.691	.870
QL 8	154.5000	253.983	.636	.871
QL 9	154.5667	254.875	.489	.873
QL 10	154.7000	257.114	.523	.873
QL 11	154.2667	257.237	.502	.873
QL 12	154.7667	260.116	.572	.873
QL 13	154.7667	256.807	.589	.872
QL 14	155.0667	254.409	.563	.872
QL 15	155.4333	260.806	.453	.874
QL 16	155.1333	264.878	.461	.875
QL 17	155.2000	259.062	.383	.875
QL 18	155.5000	265.569	.215	.877
QL 19	155.2667	267.375	.179	.877
QL 20	154.5000	266.052	.184	.878
QL 21	154.6667	262.368	.348	.875
QL 22	155.1333	261.637	.377	.875
QL 23	155.0333	257.551	.645	.872

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

	Scale Mean	Scale Variance	Corrected	Alpha
	If Item Deleted	If Item Deleted	Item-Total Correlation	If Item Deleted
Per 1	154.9000	262.567	.290	.876
Per 2	155.4000	249.766	.739	.869
Per 3	154.7333	251.030	.629	.870
Per 4	156.4667	276.809	-.178	.870
Per 5	155.1667	252.315	.451	.873
Per 6	156.3333	255.885	.357	.875
Per 7	155.3667	246.792	.559	.871
Per 8	154.9333	262.616	.367	.875
Per 9	154.5000	258.810	.591	.873
Per 10	156.4667	279.223	-.305	.884
Per 11	156.0667	278.340	-.239	.885
Per 12	155.6667	265.747	.134	.880
Per 13	154.7000	260.562	.443	.874
Per 14	155.3333	269.057	.092	.879
Per 15	155.0667	267.926	.085	.880
Per 16	154.8667	267.361	.133	.878
Per 17	155.0667	261.651	.254	.874
Per 18	155.1000	272.714	-.058	.881
Per 19	154.5667	263.013	.235	.877
Per 20	154.7000	270.217	.033	.880
Per 21	154.5667	2693564	.348	.875
Per 22	154.9667	249.068	.551	.871
Per 23	155.3333	262.989	.273	.876
Per 24	155.3333	266.506	.113	.880
Per 25	154.8333	266.420	.157	.878

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ นามสกุล

นางสาวนวลลักษณ์ ประภัสสรกุล

วัน เดือน ปีเกิด

วันที่ 5 เดือน มกราคม พ.ศ. 2530

สถานที่เกิด

จังหวัดชลบุรี

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรีบริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการ)
เกียรตินิยมอันดับ 2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

